

Bezpečnosť ako kvalita priestoru - štúdia mesta Trenčín

Vydavateľ: Centrum urbánnej bezpečnosti a SPECTRA Centrum Excelencie STU v Bratislave

Projekt: Bezpečnosť ako kvalita priestoru

Editor:

Maroš Finka, SPECTRA Centrum Excelencie STU v Bratislave

Vladimír Ondrejčka, Centrum urbánnej bezpečnosti

Obsahové spracovanie:

Maroš Finka

Ľubomír Jamečný

Vladimír Ondrejčka

Zuzana Ladzianska

Peter Blaha

Peter Bahleda

Silvia Ondrejčková

Grafická úprava:

Robert Adámek, STU Bratislava

Vladimír Ondrejčka, Centrum urbánnej bezpečnosti

Recenzoval:

Dagmar Petříková, STU Bratislava

Janka Betáková, TnUAD v Trenčíne

Tlač: ROAD

Copyright:

2012 – ROAD/Centrum urbánnej bezpečnosti a SPECTRA Centrum Excelencie STU

Všetky práva vyhradené. Akýkoľvek spôsob použitia tohto diela len s predchádzajúcim písomným súhlasom autorov.

ISBN:

978-80-88999-41-6

Podporené Radou vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality a Obvodným úradom Trenčín.

Publikácia vznikla v spolupráci Centra urbánnej bezpečnosti, SPECTRA Centra Excelencie STU v Bratislave, Obvodného úradu Trenčín, Trenčianskej nadácie a CESTA Centra Excelencie SAV.

Pod'akovanie:

Radi by sme sa poďakovali predstaviteľom bezpečnostných a záchranných zložiek (112), prednostovi a koordinátorke prevencie kriminality Obvodného úradu Trenčín, zástupcom Mestskej polície Trenčín a Mestského úradu Trenčín, Trenčianskeho samosprávneho kraja a v neposlednom rade obyvateľov a návštevníkom mesta Trenčín, ktorí nám poskytli cenné informácie.

Rovnako by sme chceli poďakovať študentom Priestorového plánovania na Ústave manažmentu STU v Bratislave menovite: Viktórie Fuhrmannovej, Alžbete Šidovej, Andrei Najšelovej, Jurajovi Pometlovi a Matúšovi Pružincovi za ich príspevok ku Štúdii mesta Trenčín.

OBSAH

Úvod	4
1 Metodický rámec	5
2 Identifikácia problému	11
2.1 Špecifické skupiny a ich požiadavky na bezpečné m(i)esto.....	11
2.2 Kooperácia zodpovedných.....	12
2.3 M(i)esto kde sa cítim doma = bezpečne	13
3 Identifikácia faktorov bezpečnosti	15
3.1 Sledované riziká v meste Trenčín	15
3.2 Nositelia kvality priestoru	16
4 Podrobná analýza územia	24
4.1 Vymedzenie sledovaného územia	25
5 Syntéza zozbieraných údajov	45
6 Stratégia riešenia	46
6.1 Katalóg nástroj - opatrenia pre zlepšenie urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín.....	48
Záver	62
Prílohy.....	63
Príloha A - Podrobná popis interakcií pre kategóriu Fyzická štruktúra.....	64
Príloha B - Výsledky sociologického prieskumu.....	75
Pramene	98

ÚVOD

Štúdia mesta Trenčín, ktorá sa Vám dostáva do rúk je jednou zo série publikácií zameraných na problematiku bezpečnosti mestských priestorov, ktorej sa Centrum urbánnej bezpečnosti, o.z. a SPECTRA Centrum Excelencie EU intenzívne venujú.

Štúdia predstavuje praktickú modelovú aplikáciu metodiky komplexného hodnotenie sídelných priestorov z pohľadu bezpečnosti, ktorá vznikla v rámci projektu Bezpečnosť ako kvalita priestoru. Mesto Trenčín bolo vybrané za pilotné územie, kde bola metodika aplikovaná a jej výsledky môže nájsť v predkladanej publikácií. Štúdia ukazuje nielen ako je možné komplexnú problematiku urbánnej bezpečnosti uchopiť, ale i ponúka praktické nástroje a opatrenia, ktoré môžu samosprávy, ako i štátna a verejná správa využiť pri riešení problémov spojených z bezpečnosťou mestských priestorov.

Realizácia Štúdie mesta Trenčín prebiehala v mesiacoch apríl až december 2012. Jej výsledky tvoria základ pre ďalšie plánované aktivity v meste Trenčín, ktoré povedú ku zvyšovaniu miery bezpečnosti mestských priestorov v meste Trenčín.

1 METODICKÝ RÁMEC

Metodický postup využitý pri štúdií mesta Trenčín vychádza z metodiky, ktorá bola vytvorená Centrom urbánnej bezpečnosti, v rámci SPECTRA Centra Excelencie EU v projekte "Bezpečnosť ako kvalita priestoru". Tento bol realizovaný v spolupráci s Trenčianskou nadáciou a Obvodným úradom Trenčín. Metodika komplexného hodnotenia mestského priestoru bola prvýkrát uverejnená v publikácii "Bezpečnosť ako kvalita priestoru - úvod do problematiky" (Finka, Ondrejčka (eds.), 2012a). Hoci problematika urbánnej bezpečnosti má svoje základné východiská, ktoré sú univerzálne platné bez ohľadu na územie, ktoré je sledované, je nevyhnutné rešpektovať špecifiká, vývojové trendy a perspektívy konkrétneho územia a tieto premietnuť do procesu hodnotenia stavu bezpečnosti a návrhu opatrení na elimináciu nedostatkov, resp. návrhu opatrení na zlepšenie jej stavu. To si vyžaduje flexibilný metodický rámec, ktorý pokrýva základné východiská urbánnej bezpečnosti a zároveň rešpektuje špecifiká územia. Postup hodnotenia stavu urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín, ktorý bol aplikovaný a ktorého výsledky predstavuje táto publikácia tieto požiadavky napĺňa.

Napriek skutočnosti, že prístup k problematike urbánnej bezpečnosti musí reflektovať jedinečnosť každého jednotlivého mesta (sídla), je možné definovať nasledujúce základné kroky aplikácie "stratégie" urbánnej bezpečnosti v meste:

1. *Identifikácia problému* – zistenie a pomenovanie problému/problémov v rámci priestoru (mesta). V praxi sa často možno stretnúť s „rezignačným“ prístupom – všetko je problém, resp. opačným extrémom - nič nie je problém, to najmä v prípade, ak sa pýtame na konkrétne detaily (nikto proti tomu nič nerobí, t.j. asi každému „vyhovuje“ stav, aký je). Presná identifikácia problému je preto dôležitým prvým krokom, bez ktorého sa žiadna náprava nedá uskutočniť.

2. *Sformulovanie cieľa/ciel'ov*, t.j. cieľovej kvality, ktorá má byť výsledkom aplikácie opatrení s víziou zlepšiť stav bezpečnosti v priestore. V tejto fáze je dôležité reálne zhodnotiť svoje možnosti a rozhodnúť sa, či sa bude riešiť širší problém, alebo sa zameriame na určitý špecifický problém, ktorý sa do istej miery dá riešiť „izolovane“. Sformulovanie cieľa je dôležité aj kvôli spätnej väzbe – po ukončení implementačnej fázy sa pri jasne sformulovanom ciele dá pomerne jednoznačne overiť, či mali uskutočnené opatrenia efekt

a cieľ bol dosiahnutý, alebo vynaložené úsilie vyšlo nazmar (resp. bolo iba čiastočne úspešné). Odstraňovanie problémov súvisiacich s urbánou bezpečnosťou je spravidla zložitý proces, a preto je vhodné pred definovaním cieľa/cielov sformulovať víziu (bezpečnostnú víziu), ktorá predstavuje vodítko na ceste ku vyššej úrovni bezpečnosti v meste (sídle).

3. *Identifikácia faktorov, ktoré s daným problémom súvisia.* V tejto fáze sa identifikujú (s využitím teoretických znalostí a skúseností pretavených do matice súvislostí, ktorá je súčasťou vyššie uvedenej metodiky) riziká, ktoré sú s identifikovaným problémom spojené a rovnako nositelia vlastností priestoru, ktorí sa svojou prítomnosťou, alebo neprítomnosťou a aktivitou, alebo nečinnosťou spolupodieľajú na vzniku/pretrvávaní daného problému. Rovnako dôležité je osloviť a spolupracovať so subjektmi, ktoré sa podieľajú na existencii daného problému. Bezpečnostný problém nie je (resp. iba dočasne je) možné odstrániť nariadením, alebo implementáciou bez spolupráce so subjektmi aktívnymi v danom prostredí. Skúmanie relevancií a vzájomných prepojení zúčastnených faktorov tvorí dôležitú časť tejto fázy.

4. *Podrobná analýza územia ako kontextu,* v ktorom bude bezpečnostný problém riešený. V tomto bode ide predovšetkým o výber a skúmanie relevantných interakcií medzi rizikami a vlastnosťami priestoru. Pre dosiahnutie čo najväčšej relevantnosti získaných údajov, navrhujeme minimálne tri úrovne zberu dát z prostredia – subjektívne údaje (zbierané pomocou sociologických prieskumov – riadené rozhovory, ankety, dotazníková metóda a pod.), objektívne údaje (vyhodnotenie na základe presných a jednoznačných noriem a predpisov) a čiastočne objektivizované údaje (posúdenie problému nezávislými odborníkmi priamo v príslušnom prostredí).

5. *Syntéza zozbieraných údajov* – zistenie skutočnej príčiny problému v priestore. Na základe vyhodnotenia kvantitatívnych aj kvalitatívnych údajov sa stanoví "diagnóza", prečo sa daný problém v danom priestore vyskytuje, s čím všetkým je previazaný a aké sú jeho širšie súvislosti v prostredí, tzn. definovanie "symptómov".

6. *Stratégia riešenia* - táto fáza je kľúčovou pre prípravu konkrétnych opatrení s cieľom zlepšiť urbánnu bezpečnosť v priestore. Je rozdelená do piatich častí, ktorým je nutné

venovať náležitú pozornosť (odporúča sa dodržiavať uvedenú logickú postupnosť, ale je možné pracovať na nich aj paralelne, prípadne upraviť ich poradie). Sú to:

- identifikácia zdrojov (vlastných a externých) – najmä finančné zdroje, možnosti získavania kapitálu na odstránenie problémov z rôznych podporných programov, fondov, prípadne dobrovoľných a sponzorských príspevkov;

- určenie disponibility konkrétnych vhodných nástrojov a identifikácia prípadných limitov ich použitia, výber najvhodnejších nástrojov (opatrení) a prípadné navrhnutie nových, alebo modifikácia existujúcich nástrojov (v prípade, že v súčasnosti nie je k dispozícii žiadny nástroj, ktorého použitie by viedlo k želanému efektu). Katalóg nástrojov, ktorý obsahuje vyššie uvedená metodika a o ktorý je možné sa oprieť pri ich výbere, obsahuje v zásade 4 hlavné skupiny nástrojov - ekonomické, organizačné, technicko-technologické a legislatívno-inštitucionálne opatrenia;

- definovanie postupu riešenia – s cieľom dosiahnuť maximálnu efektívnosť implementácie je potrebné vopred naplánovať logickú postupnosť jednotlivých krokov realizácie tak, aby na seba nadväzovali a garantovali efektívnu realizáciu. Táto fáza zahŕňa vypracovanie časového plánu a plánu financovania opatrení, ktoré sa budú realizovať;

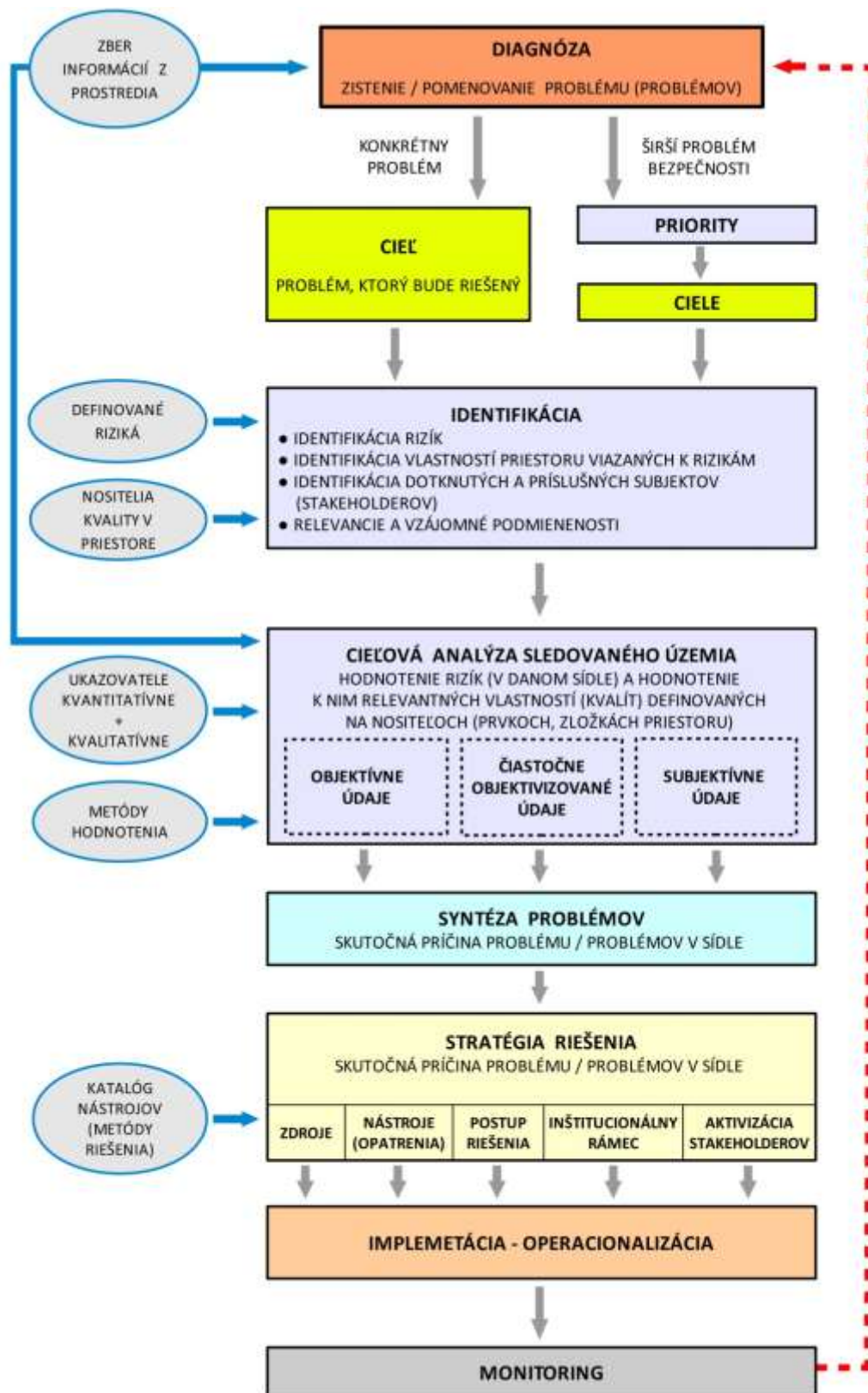
- inštitucionálny rámec – v tomto bode ide nielen o hľadanie opory v legislatíve, strategických dokumentoch a nariadeniach mesta, resp. o premietnutie problematiky bezpečnosti do spracovávaných integrovaných plánov, ale hlavne o vytvorenie inštitucionálneho rámca realizácie (riadiace koordinačné grémium zriadené v rámci inštitucionálneho rámca) zabezpečujúceho plynulú koordináciu jednotlivých fáz a tvoriaceho komunikačnú platformu medzi zúčastnenými subjektmi;

- aktivizácia stakeholderov (dotknutých a zainteresovaných subjektov) – definovanie zúčastnených subjektov pre príslušné fázy realizácie stratégie smerujúcej k zlepšeniu bezpečnostnej situácie prostredníctvom riešenia konkrétnych parciálnych i komplexných problémov. Pre efektívnosť účasti stakeholderov je veľmi dôležité rozlišovať dotknuté a zainteresované subjekty v jednotlivých fázach a definovať rozdiel, funkcie a odlišné úlohy medzi účastníkmi prípravnej, realizačnej a monitorovacej časti odstraňovania problému.

7. *Samotná realizácia opatrení* – implementácia konkrétneho riešenia v reálnom prostredí.

8. *Monitoring* – v praxi často podceňovaná a zanedbávaná časť realizačných projektov. Neustála kontrola efektov opatrení, spätné vyhodnocovanie situácie (meniacej sa v závislosti od nových pôsobiacich faktorov a v závislosti od času, ktorý uplynul od samotnej implementácie), je jedinou zárukou dosiahnutia a udržateľnosti novej kvality priestoru. V prípade, že monitoring ukáže nové, alebo pretrvávajúce problémy urbánnej bezpečnosti, je nevyhnutné do prostredia opätovne „vstúpiť“ a proces s využitím navrhovanej metodiky opätovne naštartovať. (Finka, M., Ondrejčka, V. (eds.), 2012a)

Pre jednoduchšie uchopenie jednotlivých krokov "stratégie" urbánnej bezpečnosti a ich vzájomných väzieb a hierarchie slúži nasledujúca schéma:

Obr. 1: Metodický postup posudzovania urbánnej bezpečnosti v (mestskom) prostredí

Zdroj: (Finka, M., Ondrejčka, V. (eds.), 2012a)

V nasledujúcich častiach je možné sa zoznámiť s praktickou aplikáciou uvedeného postupu, ktorý bol pilotne aplikovaný v meste Trenčín v roku 2012.

2 IDENTIFIKÁCIA PROBLÉMU

Pri definovaní problému je kľúčová znalosť skúmaného priestoru a reflexia vývojových trendov, ktoré nemusia byť vždy jednoducho identifikovateľné, čo však neznamená, že ich pôsobenie nebude v budúcnosti významné.

Pri identifikovaní problémov urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín, na ktoré predkladaná štúdia reaguje, boli využité osobné väzby na územie a dlhoročná znalosť niektorých členov expertného tímu, ktorí v meste Trenčín žijú, ako i osobné konzultácie s miestne príslušnou štátnou správou (Obvodný úrad Trenčín) zodpovednou za oblasť bezpečnosti, reprezentantmi miestnej samosprávy, lokálnymi expertami a reprezentantmi v lokalite pôsobiacich inštitúcií.

Na základe analytických východísk, bola definovaná základná vízia mesta Trenčín v oblasti bezpečnosti:

Mesto Trenčín - bezpečné m(i)esto pre všetkých

Na prvý pohľad môže stanovená vízia evokovať určitú "frázovosť" a nejednoznačnosť. Avšak v kontexte analýzy bezpečnostnej situácie a predovšetkým dotknutosti špecifických skupín obyvateľstva v meste Trenčín, získa táto vízia po stanovení priorít vedúcich k naplneniu konkrétny rámec, ktorého sledovanie je kľúčové pre stratégiu bezpečnosti v meste a jej akceptáciu dotknutými a zainteresovanými subjektmi. Vízia tiež napovedá, že zameranie hodnotenia bude komplexné, tzn. nebude zamerané len na jeden konkrétny problém v rámci urbánnej bezpečnosti.

Priority vedúce k dosiahnutiu vízie boli stanovené nasledovne:

- *špecifické skupiny a ich požiadavky na bezpečné m(i)esto;*
- *kooperácia zodpovedných;*
- *m(i)esto, kde sa cítim doma = bezpečne.*

Hlbšie pochopenie jednotlivých priorít vychádza z nasledujúcich vysvetlení:

2.1. Špecifické skupiny a ich požiadavky na bezpečné m(i)esto

Myšlienka "bezpečných miest" pre všetkých je stará ako mestá samé, avšak tradičný prístup predstavoval stanovenie určitého modelu "priemerného" človeka (tzv. Modulor), ktorý

predstavoval základné požiadavky na bezpečnosť priestorov. Avšak prax nám stále častejšie dokazuje, že je potrebná zmena prístupu k definovaniu parametrov bezpečných miest. Je potrebné upriamiť svoju pozornosť na jedinca, ktorý je z pohľadu bezpečnostných rizík "najcitlivejší" (Finka, M., Ondrejčka, V. (eds.), 2012a). Ide o tzv. špecifické skupiny obyvateľov. Špecifické skupiny obyvateľov sú skupiny, ktoré sú v porovnaní s inými oveľa citlivejšie na stav a podmienky verejných priestorov. Ide o tieto skupiny obyvateľov:

- deti (i osoby ich sprevádzajúce);
- seniori;
- osoby s telesným (fyzickým) postihnutím;
- osoby so zmyslovým postihnutím (nevidiaci a slabozrakí, nepočujúci);
- osoby s mentálnym postihnutím.

(Finka, M., Ondrejčka, V. (eds.), 2012b)

Ak sa bližšie pozrieme na demografický vývoj mesta Trenčín, je možné jasne identifikovať trend starnutia obyvateľstva a s ním spojený nárast počtu obyvateľov, ktorí spadajú do definície špecifických skupín. Rovnako je dôležité reagovať na skutočnosť, že výskyt obyvateľov s telesným, alebo iným postihnutím vo verejných priestoroch mesta, je minimálny. Čo však neznamená, že tieto skupiny obyvateľov v meste Trenčín nie sú (len osôb so zrakovým postihnutím sú v meste Trenčín desiatky), ale naopak, signalizuje vážny problém verejných priestorov v meste Trenčín, ktoré neumožňujú ich využitie osobám so špecifickými požiadavkami. Mohli by sme to tiež charakterizovať nasledovne: "Jedným zo znakov bezpečného mesta je výskyt špecifických skupín na verejných priestranstvách a jeho plnohodnotné využívanie", čo však mesto Trenčín, ale i mnohé ďalšie mestá na Slovensku nespĺňajú.

2.2. Kooperácia zodpovedných

Druhou prioritou "bezpečného mesta Trenčín" je spolupráca a vzájomná kooperácia zodpovedných subjektov za bezpečnosť v meste Trenčín. "Ide najmä o inštitúcie Integrovaného záchranného systému (známeho prostredníctvom tiesňového volacie čísla 112), miestne príslušnú štátnu správu (Obvodný úrad Trenčín) a samosprávu (MU Trenčín), ale tiež o ďalšie subjekty od škôl a iných vzdelávacích inštitúcií, cez poskytovateľov služieb, podnikateľov, mimovládne organizácie, až po jednotlivcov – obyvateľov a návštevníkov. Tieto subjekty nazývame súborne stakeholderi (Finka, Ondrejčka (eds.), 2012b).

Obr. 2: Subjekty dotknuté problematikou bezpečnosti v meste
Zdroj: (Finka, Ondrejčka (eds.), 2012b)

Práve kooperácia a vzájomná interakcia, zdieľanie zdrojov a finančných prostriedkov subjektov zodpovedných za bezpečnosť umožňuje dosahovať výsledky, ktoré sú komplexnejšie, dlhodobejšie a prinášajú reakciu nielen na "symptóm" bezpečnostných problémov, ale umožňujú efektívne riešiť problém v jeho príčinných súvislostiach. Je potrebné využívať nielen legislatívne ustanovené mechanizmy, ale hľadať ďalšie možnosti prehĺbovania spolupráce a koordinácie. V tejto oblasti sme identifikovali možnosti ďalšieho zlepšovania, preto práve koordinácia subjektov zodpovedných za bezpečnosť je ďalšou prioritou.

2.3. M(i)esto, kde sa cítim doma = bezpečne

Urbánna bezpečnosť je problematika, ktorá sa dotýka každého obyvateľa, podnikateľský subjekt, migranta za prácou do mesta, či návštevníka mesta Trenčín. Pociť bezpečia je jedným zo základných potrieb jedinca. Preto je potrebné sa zamerať na subjektívne vnímanie bezpečnosti, tzv. pociť bezpečia, ktorý je veľmi ťažko uchopiteľný prostredníctvom tradičných legislatívne definovaných štatistických údajov, ktoré sa bežne používajú na vyjadrenie miery bezpečnosti sledovaného územia. Aj všeobecne známy výrok " Hlavné mesto je pre človeka tam, kde on sám žije" poukazuje na potrebu intenzívnejšieho zamerania pozornosti na oblasť "subjektívnej" bezpečnosti.

Na základe stanovenej vízie a príslušných priorít, je možné definovať nasledujúce ciele

sledované touto parciálnou štúdiou ako aplikáciou metodiky v podmienkach Trenčína:

Hlavným cieľom štúdie je komplexné hodnotenie sídelných priestorov mesta Trenčín z pohľadu urbánnej bezpečnosti.

Nadväzujúce čiastkové ciele sú:

- identifikácia problémových miest urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín z dôrazom na špecifické skupiny a návrh opatrení na ich odstránenie a celkové zlepšenie úrovne urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín;
- podpora kooperácie a spolupráce subjektov zodpovedných za bezpečnosť v meste Trenčín;
- zistenie úrovne subjektívnej bezpečnosti u obyvateľov a návštevníkov mesta Trenčín a definovanie rámcov pre vytvorenie platformy na aktivizáciu obyvateľov v oblasti bezpečnosti;
- návrh opatrení na zlepšenie bezpečnostnej situácie v meste Trenčín v reflexii zistených problémových miest a úrovne subjektívnej bezpečnosti.

V neposlednej rade je potrebné definovať, ktorá oblasť bezpečnosti bude cieľovou pri skúmaní. V prípade mesta Trenčín sme sa zamerali na, tzv. *každodennú bezpečnosť*. Ide o bezpečnosť, ktorú môžeme charakterizovať ako "bezpečnostné situácie s možným rizikom ohrozenia trvalého charakteru v oblastiach so zvýšenou koncentráciou ľudí – vlakové a autobusové stanice, podchody, centrum mesta, turisticky atraktívne priestory v rámci mesta a pod."(Finka, Ondrejčka (eds.), 2012a) pri realizácii bežných, rutinných aktivít obyvateľmi a návštevníkmi daného územia.

3 IDENTIFIKÁCIA FAKTOROV BEZPEČNOSTI

Ďalším nevyhnutným krokom pri hodnotení urbánnej bezpečnosti je definovanie rizík, ktoré môžu negatívne pôsobiť v sledovanom území. Je potrebné definovať celú škálu potenciálnych rizík, nielen riziká, ktoré sa už v území negatívne prejavujú. Tieto riziká sa však neprejavujú v území izolované, ale ich pôsobenie je vyjadrené na prvkoch konkrétneho územia. Ide o tzv. *nositeľov vlastností priestoru*, čo sú zložky urbánneho prostredia, ktoré svojim pôsobením tvoria kvalitu daného priestoru (aj kvalitu vo vyjadrení bezpečnosti). Čo je však pre urbánnu bezpečnosť podstatné, je nie len výskyt konkrétnych nositeľov vlastností priestoru v území, alebo potenciálne riziko, ale ich vzájomná interakcia vyjadrená určitým javom, ktorý je z pohľadu bezpečnosti konkrétneho priestoru nežiadúci/negatívny.

Skôr, ako prejdeme ku konkrétnym rizikám a nositeľov vlastností priestoru v meste Trenčín je potrebné kategorizovať aspekty urbánnej bezpečnosti, ktoré budú ďalej skúmané. V rámci urbánnej bezpečnosti mesta Trenčín sa zameriavame na:

- *hmotovo-priestorové riešenie*, najmä verejné priestory (t.j. uličné priestory, pasáže, budovy, parky, plochy zelene, športoviská a pod.);
- *ľudský prvok* – obyvatelia (pri zohľadnení odlišností veku, pohlavia, sociálneho statusu a ich komunity);
- *technické prvky* (dopravné systémy, systémy osvetlenia, regulačné prvky prístupu, orientačné prvky);
- *organizačné a inštitucionálne aspekty* (susedstvá, bezpečnostné a záchranné zložky, občianske iniciatívy, zväzy a združenia atď.).

3.1. Sledované riziká v meste Trenčín

Mestské prostredie vo svojej komplexnosti, dynamike a rôznorodosti prvkov/zložiek prostredia, obyvateľov a ďalších subjektov prítomných v meste ako nositeľov vlastností, je zdrojom celej škály možných bezpečnostných ohrození. Preto je potrebné ich hneď v prvej fáze identifikovať a kategorizovať, vychádzajúc z logického delenia rizík do 4 základných oblastí:

- A. zdravotné riziká, ohrozujúce človeka;
- B. socio-psycho-patologické riziká;
- C. ekonomické riziká a škody na majetku;
- D. riziká v oblasti energetickej / zdrojovej bezpečnosti.

V rámci štúdie mesta Trenčín boli identifikované a následne sledované nasledovné kľúčové riziká:

A. Zdravotné rizika - ohrozujúce fyzikum človeka						
A.A.			A.B.	A.C.	A.D.	A.E.
fyzio-hygienické			psycho-hygienické	úraz, poškodenie zdravia, smrť	kriminalita	genetické
biologické	chemické	fyzikálne				

B. SOCIO-PSYCHO-PATOLOGICKÉ						
B.A.	B.B.	B.C.	B.D.	B.E.	B.F.	B.G.
dezorientácia	dezorientácia	kriminalita	sociabilizácia	identifikácia	demotivácia	aktívna spoluúčasť
B.H.	B.I.	B.J.	B.K.			
submisivita	lahostajnosť	priestorová exklúzia	excitácia			

C. EKON. RIZIKÁ A ŠKODY	
C.A.	C.B.
degradácia územia	kriminalita

D. ENER. / ZDROJOVA BEZPEČNOSŤ	
D.A.	
Enviro-hum. bezp.	

Obr. 3: Sledované riziká v meste Trenčín

Podrobnejšiu charakteristiku jednotlivých kategórií rizík môžete nájsť v publikácii "Bezpečnosť ako kvalita priestoru - úvod do problematiky" (Finka, Ondrejčka (eds.), 2012a).

3.2. Nositelia kvality priestoru

Popri bezpečnostných rizikách je rovnako dôležité definovať nositeľov vlastností priestoru, ktorí sa svojou prítomnosťou, alebo neprítomnosťou a aktivitou, alebo nečinnosťou spolupodieľajú na vzniku/pretrvávaní identifikovaných bezpečnostných problémov.

V kontexte štúdie mesta Trenčín boli definované nasledujúce kategórie nositeľov kvality priestoru:

1. Fyzická štruktúra – hmota a priestor;
2. Funkčná štruktúra - Funkcia územia, Prevádzka územia, Dopravná bezpečnosť;
3. Človek a spoločnosť ako aktívna, resp. pasívna súčasť prostredia;

4. Človek ako vzťažný objekt (= bezpečnosť pre koho);
5. Legislatívne a inštitucionálne prostredie.

V rámci jednotlivých kategórií boli vo vzťahu k identifikovaným rizikám definovaní nasledovní nositelia kvality priestoru:

01 Fyzická štruktúra (Hmota a priestor)		
1.1	Hmotovo-priestorová kompozícia priestoru	
	1.1.1 Stavebné objekty, infraštrukturálne zariadenia a priestory medzi nimi, ktoré sú vytvorené fyzickou štruktúrou	
	1.1.2 Fyzický stav štruktúry – vyjadrenie mentálneho prostredia	- staré
		- nové
		- udržiavané
		- degradované
	1.1.3 Prírodné osvetlenie deň / noc	
	1.1.4 Umelé osvetlenie deň / noc	
	1.1.5 Otvorenosť a uzavretosť priestoru	
	1.1.6 Povrchy a materiály	
	1.1.7 Farebnosť a svetlosť	
	1.1.8	Objekty ako zdroje
		- tepla
- žiarenia		
	- vibrácií	
1.2	Organizovanosť fyzickej štruktúry, čitateľnosť, hierarchia priestorov, jasné odlíšenie hraníc	
1.3	Zeleň ako fyzický a priestorotvorný prvok	
1.4	Fauna, flóra a mikroorganizmy	
1.5	Iné prvky prírodného charakteru	
	- voda (rieka, jazero...)	
	- terén	
	- pôda, geológia	
1.6	Atmosférické a meteorologické javy	
	- zrážky (dážď, hmla, sneh)	
	- deň / noc	
	- blesk	
1.7	Prvky drobnej architektúry	
1.8	Zábrany	
	– ako negatívny prvok (napr. prekážka), alebo ako pozitívny prvok (napr. oplotenie)	
1.9	Temporálne prvky fyzickej štruktúry	
1.10	Hygienická kvalita – fyzický stav	
	- hygiena a čistota verejných priestorov	

- hygiena a čistota detských ihrísk (napr. pieskoviská)
- hygiena a dodržiavanie predpisov a noriem prevádzok pôsob. v oblasti stravovania

Obr. 4: Nositelia kvality priestoru v kategórii Fyzická štruktúra

02 Funkčná štruktúra			
2.1	Funkcia územia		
	2.1.1	Funkčné využitie prostredia z hľadiska zdrojovosti	
		1	- staveniská, opustené budovy, rozostavané stavby, areály prebiehajúcej výstavby
		2	- zariadenia odpadového hospodárstva (vrátane kanalizácie, kafilérie)
		3	- zariadenia produkcie
		4	- územia bývania s koncentráciou marginalizovaných a problémových skupín
		5	- infraštruktúrne zariadenia ako nositelia potenciálnych rizík
		6	- telekomunikácie a média
		7	- prevádzky OV ako zdroj nebezpečenstva - diskotéky, nočné podniky, kluby
		8	- prevádzky spojené s trvalou/periodickou koncentráciou ľudí
		9	- prevádzky spojené s epizodickou koncentráciou ľudí
		10	- zeleň ako funkčná plocha
	11	- iné technické a prevádzkové zariadenia/objekty v priestore	
	2.1.2	Funkčné využitie priestoru z hľadiska citlivosti na nebezpečie	
		1	- materské, základné a stredné školy, vysokoškolské areály, voľnočasové zariadenia
2		- nemocnice, zdravotné strediská, polikliniky, zariadenia sociálnych služieb	
2.1.3	Prístupnosť		
	1	- verejne prístupný priestor	
	2	- poloverejný priestor (s kontrolovaným vstupom)	
2.2	Organizácia prevádzky/funkcií v území		
	2.2.1	Funkcia ako referenčný rámec	
		1	- konflikt funkcie a kvality (priestoru)
		2	- konflikt prevádzok
		3	- absencia dostupnej komplementárnej funkcie
		4	- súlad funkčnej organizácie s logikou správania
	5	- rozpor medzi prirodz. spôsobom realizácie funkcií a súčasne exist. funkčnými zariadeniami.	
2.2.2	Podnety rozptyľujúce pozornosť v prostredí versus funkcia prostredia		

2.3	Funkcia dopravy		
	2.3.1	Doprava ako zdroj emisií	
	2.3.2	Druhy a funkcie dopravy	
		1	- motorizovaná doprava
		2	- pešia doprava + pešie zóny
		3	- iné formy nemotorovej dopravy
		4	- statická doprava
5	- konfliktnosť rôznych druhov dopravy		
2.3.3	Prítomnosť zariadení zabezpečujúcich bezpečnosť premávky		

Obr. 5: Nositelia kvality priestoru v kategórii Funkčná štruktúra

03 Človek a spoločnosť (sociálne prostredie)			
Človek ako súčasť prostredia – poloha človeka ako "pasívneho" účastníka priestoru (napr. chodec na námestí...)			
3.1	Sociálna kontrola (Social control)		
	3.1.1	1 – technický dohľad	
		1.1	- zabezpečenie kamerovým systémom
		1.2	- alarm ako forma zvukovej výstrahy (parkovací asistent,...)
	1.3	- alarm ako poplašný (bezpečnostný) systém	
2	– fyzický dohľad		
2.1	- čipový systém - kontrola vstupu		
Človek ako súčasť prostredia – poloha človeka ako "aktívneho" účastníka priestoru (napr. polícia, delikventi...)			
3.2	Kvalita komunikácie		
	3.2.1	1	- verbálna komunikácia
		2	- neverbálna komunikácia
		3	- prispôsobenosť informačného kanála komunikovať v inom ako slovenskom jazyku
		4	- prispôsobenosť zdieľania informácie špecifickému užívateľovi
		5	- informačné služby poskytované v rámci priestoru
	3.2.2	Sprostredkovanie informácie	
		1	- mediácia informácií v priestore
	2	- mediácia informácií o priestore	
	3.2.3	Etnická rôznorodosť	
	3.2.4	Kultúrny background komunikatívnosti jednotlivca	
3.2.5	Sociálna		
	1	- exklúzia	
2	- inklúzia		
3.2.6	Prítomnosť potenciálnych nositeľov rizík		

3.2.7	Prítomnosť subjektov zabezpečujúcich bezpečnosť
3.2.8	Sociálna klíma (pozitívna / negatívna) vo vzťahu k sociopatogénnym javom
3.2.9	Výskyt konfliktov v sociálnom environmente
3.2.1 0	Miera kriminality
3.2.11	"Stádový efekt" - prispôsobenie sa väčšinovému správaniu
3.2.1 2	Výchova a vzdelávanie

Obr. 6: Nositelia kvality priestoru v kategórii Človek a spoločnosť

04 Človek ako vzťažný objekt (= bezpečnosť pre koho)	
4.1	Mentálne a psychické vybavenie človeka
4.2	Fyzická (zmyslová) kondícia človeka
4.3	Hodnotové systémy
4.4	Veková štruktúra
4.5	Vzdelanostná úroveň
4.6	Mobilita / motorizácia
4.7	Sociálny status (učiteľ s deťmi, tehotná žena, osoba s viacerými deťmi, osoba s kočíkom)

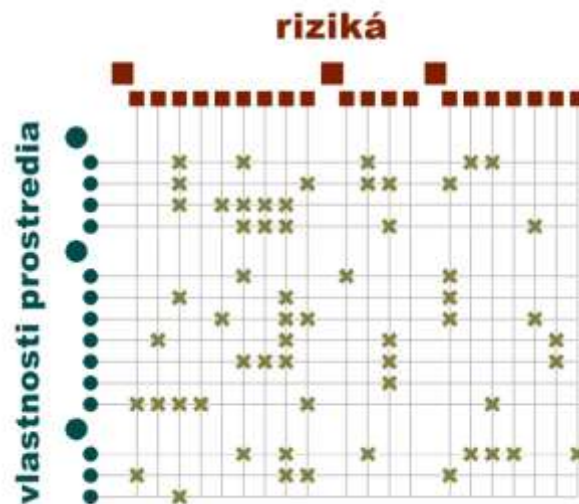
Obr. 7: Nositelia kvality priestoru v kategórii Človek ako vzťažný objekt

05 Legislatívne a inštitucionálne prostredie		
5.1	Vlastnícke vzťahy a príslušnosť (identifikácia s prostredím), jednoznačná zodpovednosť za jestvujúce riziko	
5.2	Dostupnosť zbraní	
5.3	Dostupnosť jedov (napr. chemické laboratórium, lekáreň), dostupnosť toxických látok	
5.4	Organizačná schéma, interoperabilita a akcieschopnosť inštitucionálnych systémov	
	5.4.1	vylúčenia možností vzniku ohrozenia
	5.4.2	zabezpečenie poriadku, dodržiavanie pravidiel, úprav a dohôd
	5.4.3	zabezpečenie pomoci v stave ohrozenia
5.5	Informačná / vzdelávacia infraštruktúra	
5.6	Právny a inštitucionálny systém	
5.7	Personálna a technická vybavenosť priestoru (prostriedky pre prvú pomoc a zabránenie škodám a pod.)	

Obr. 8: Nositelia kvality priestoru v kategórii Legislatívne a inštitucionálne prostredie

V rámci posudzovania vzájomných vzťahov - interakcií medzi rizikami, vlastnosťami urbánneho priestoru a jeho nositeľmi bola vytvorená tabuľka, v ktorej horizontálnu časť tvoria riziká a vertikálnu časť nositelia kvality priestoru. Následne je každé riziko interpretované cez

súvislosť s vlastnosťou konkrétneho nositeľa vlastnosti a ich výsledná interakcia sa hodnotí v režime 0, 1. Označenie 0 znamená interakcia nositeľa a jeho vlastností bez relevancie ku danému riziku v kontexte urbánnej bezpečnosti. Hodnota 1 znamená identifikovanú interakciu medzi nositeľom kvality urbánneho priestoru a jeho vlastnosťami, ktorá je relevantná vo vzťahu k existencii bezpečnostného rizika a je potrebné sa ňou ďalej zaoberať. Zjednodušené môže byť tento model vyjadrený nasledovne:

Obr. 9: Zjednodušená schéma modelu urbánnej bezpečnosti

Zdroj: (Finka, M., Ondrejčka, V. (eds.), 2012a)

Výsledkom tohto kroku bol sumár interakcií medzi rizikami a nositeľmi kvality priestoru, ktoré boli následne ďalej podrobne charakterizované. Výsledný súbor interakcií, ktoré boli vyhodnotené ako relevantné a ďalej spracovávané v rámci štúdie mesta Trenčín, pozostával z viac ako 400 interakcií. Z dôvodu veľkého rozsahu celého súboru interakcií uvádzame len výber z tabuľky interakcií pre kategóriu 01 *Fyzická štruktúra (Hmota a priestor)*. Kompletný súbor pre kategóriu Fyzická štruktúra nájdete v Prílohe A tejto publikácie.

Súradnice	Označenie interakcie	Popis interakcií
1.1 Hmotovo-priestorová kompozícia priestoru		
1.1.1 + A.A.A	šírenie nečistôt biologického charakteru	riziká vzniku a šírenia plesní, nečistôt, nákazy (napr. vodojemy, vodné nádrže, zdroje pitnej vody – možnosti úmyselnej či neúmyselnej kontaminácie zdroja)

1.1.1 + A.A.B	šírenie nečistôt chemického charakteru	radiácia, azbest, toxické a zdravie ohrozujúce stavebné materiály a látky používané pri výstavbe (napr. laky, postreky, nátery...)
1.1.1 + A.A.C	fyzické ohrozenie človeka	riziká vyplývajúce zo zmeny stavu fyzickej štruktúry, napr. oddelenie sa časti stavby, budovy, objektu, úlomky, pád omietky, zavalenie, pád lešenia, úrazy spôsobené nedostatočne pripevnenými časťami konštrukcie (reklamné pútače, markízy, pergoly, slnečníky, stany, prestrešenia, pódiá, billboardy, tribúny...)
1.1.1 + B.K	nepohoda, nervozita v správaní	kompozícia a fyzické vlastnosti priestoru a materiálov, ktoré ovplyvňujú duševné rozpoloženie človeka (napr. výška zástavby, farebnosť povrchov...)
1.1.1 + C.A	degradácia územia	nevhodná hmotovo-priestorová kompozícia, spoločne s neatraktívne zvolenou funkciou objektov, resp. vyčerpaním sa dopytu po určitej funkcii (a ďalšími faktormi – bezpečnosť, finančná nákladnosť...), predurčujú určitú časť mesta v neúspech, neoblúbenosť, ktoré sú predpokladom odlivu užívateľov, straty atraktivity priestoru, čím sa daný priestor dočasne alebo trvalo dostáva na perifériu (verejného) záujmu – riziko degradácie územia
1.1.1 + C.B	kriminalita v prostredí	nechránené priestory, priestory bez dohľadu, bez monitoringu, vzbudzujúce pocit, že sa vymykajú z "verejného majetku" – riziko poškodzovania majetku, krádeže...
1.2 Organizovanosť fyzickej štruktúry, čitateľnosť, hierarchia priestorov		
1.2 + A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	zlá organizácia priestorov, neprehľadnosť, nečitateľná hierarchia priestorov, multifunkčnosť priestoru, prelínanie priestorov, nejednoznačnosť, nepostačujúca veľkostná kapacita a priepustnosť priestoru (napr. železničné peróny, športové štadióny...) – riziko straty kontroly (dominancie) nad priestorom – riziko stratenia, pádu, úrazov, smrti
1.2 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	komplikovanosť priestoru, neprehľadná organizácia priestoru, vyžadujúceho na orientáciu určité kognitívne schopnosti, skúsenosti, neintuitívny priestor – riziko straty orientácie účastníka pri jeho prvej skúsenosti s takýmto priestorom (deti, seniori, cudzinci...)
1.2 + B.C	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	zlá organizácia priestorov, neprehľadnosť, nečitateľná hierarchia priestorov, multifunkčnosť priestoru, prelínanie priestorov, nejednoznačnosť, nepostačujúca veľkostná kapacita a priepustnosť priestoru (napr. železničné peróny, športové štadióny...), veľké množstvo ľudí – riziko splynutia osôb s nečestnými úmyslami v dave
1.3 Zeleň ako fyzický a priestorotvorný prvok		
1.3 + A.A.C	fyzické ohrozenie človeka	zeleň produkujúca alergénne prvky, látky dráždiace sliznicu, znemožňujúce pobyt v danom priestore – riziko straty kontroly nad vlastným správaním, vyvolanie záchvatu
1.3 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	rozdielna "hustota" prvkov zelene počas rôzneho obdobia v roku – premenlivá viditeľnosť, riziko vzniku vizuálnej bariéry, straty orientácie, chýbajúci prehľad o situácii, priveľké alebo príliš malé množstvo zelene v prostredí – nepohoda, nervozita, stres
1.3 + A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	smrť alebo úraz spôsobený prírodným prvkom (napr. odlomenie konáru, zavalenie, vyvrátenie kmeňa stromu, rozštiepenie)

1.3 + A.D	kriminalita v prostredí	zeleň poskytujúca ochranu a útočisko potenciálnemu páchatelovi trestného činu, hustý zelený porast, koruna stromu, atď. - príprava na násilný čin, resp. zjednodušený útek, maskovanie sa
1.10 + B.C	formy masovej, demonštračnej kriminality	produkty dennej spotreby predstavujú riziko pri úmyselných kriminálnych činoch (kontaminácia vodného zdroja, otrava jedla v zariadení hromadného stravovania, úmyselné dodanie závadných surovín...)
1.10 + D.A	kontaminácia životného prostredia s dopadom na zdravie a život človeka	formy zbavovania sa nebezpečných surovín – oleje, farbivá, pohonné látky, chemické látky, akékoľvek formy odpadu (spaľovanie – spaliny, dym, vylievanie odpadu do splaškovej kanalizácie, vylievanie do vodných zdrojov) – riziko poškodzovania životného prostredia

Obr. 10: Podrobná charakteristika relevantných interakcií pre kategóriu Fyzická štruktúra

4 PODROBNÁ ANALÝZA ÚZEMIA

Vyjadrenie charakteru interakcie medzi nositeľmi kvality urbánneho prostredia s ich vlastnosťami a bezpečnostnými rizikami prostredníctvom slovného opisu nie je dostatočné pre definovanie opatrení a určenie ich priorít v stratégii zvýšenia bezpečnostnej kvality mesta. Je preto potrebné doplniť popis interakcie identifikáciou jej kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov, t.j. meraním/hodnotením tam, kde je to potrebné, tiež s využitím metód objektivizácie hodnotenia. Vzhľadom na charakter údajov, ktoré nám môžu poslúžiť na hodnotenie/meranie parametrov interakcií medzi vlastnosťami definovanými na ich nositeľoch a bezpečnostnými rizikami, delíme možné ukazovatele/parametre do troch kategórií:

- *objektívne dáta o bezpečnosti*, ktoré vychádzajú z oficiálnych štatistických ukazovateľov, ktoré umožňujú vyjadrovať javy v kontexte problematiky bezpečnosti;
- *čiasťočne objektivizované dáta*, ktoré predstavujú skupinu merateľných ukazovateľov a dát, ktoré boli získane prostredníctvom subjektívneho hodnotenia, avšak vykonaného expertom, vychádzajúc z jeho odborných, ako i praktických skúseností;
- *subjektívne dáta*, ktoré zachytávajú subjektívne vnímanie bezpečnosti jednotlivcami, slúžia na „zachytenie“ pocitu jednotlivca v kontexte bezpečnosti.

V rámci štúdie mesta Trenčín boli využité nasledovné zdroje údajov:

- *Objektívne dáta*: štatistika priestupkov na území mesta Trenčín, ktoré v rokoch 2011 a 2012 riešila Mestská polícia Trenčín;
- *Čiasťočne objektivizované dáta*: terénny expertný prieskum realizovaný v meste Trenčín. V rámci expertnej skupiny boli zastúpené špecializácie: architekt, urbanista, sociológ, priestorový plánovač, sociálny pracovník (špecialista na špecifické skupiny), odborník na životné prostredie. Osobné konzultácie so zložkami zodpovednými za bezpečnosť v meste Trenčín, odborný workshop a Národná konferencia, ktoré boli realizované v priebehu roku 2012;
- *Subjektívne dáta*: terénny sociologický prieskum realizovaný v meste Trenčín na vzorke 150 obyvateľov a návštevníkov a emočná mapa nebezpečných miest získaná prostredníctvom služby UrbisWatch (www.urbiswatch.sk).

4.1. Vymedzenie sledovaného územia

Modelová aplikácia vyvinutej metodiky v meste Trenčín nebola realizovaná na celom jeho území, ale z ohľadom na výskyt funkcií a komunít, ktoré boli primárne záujmom skúmania, boli vytypované tieto "modelové" územia v meste Trenčín:

- *Uličný priestor*: ide o územie s primárnou funkciou bývania vo forme individuálnej bytovej výstavby (IBV). V meste Trenčín bola za takýto typ územia vybraná lokalita Dolný Šianec.

Obr. 11 : Uličný priestor Dolný Šianec - ortofotomapa

Zdroj: GoogleEarth

Obr. 12: Dolný Šianec

- *Vybrané exponované zhromažďovacie priestory:* ide o územie vhodné na organizáciu podujatí s vyšším výskytom účastníkov, resp. územie s funkciou, ktorá priťahuje v rovnakom čase vyšší počet návštevníkov. V meste Trenčín boli vybrané dve územia. Mierové námestie a Autobusová a vlaková stanica.

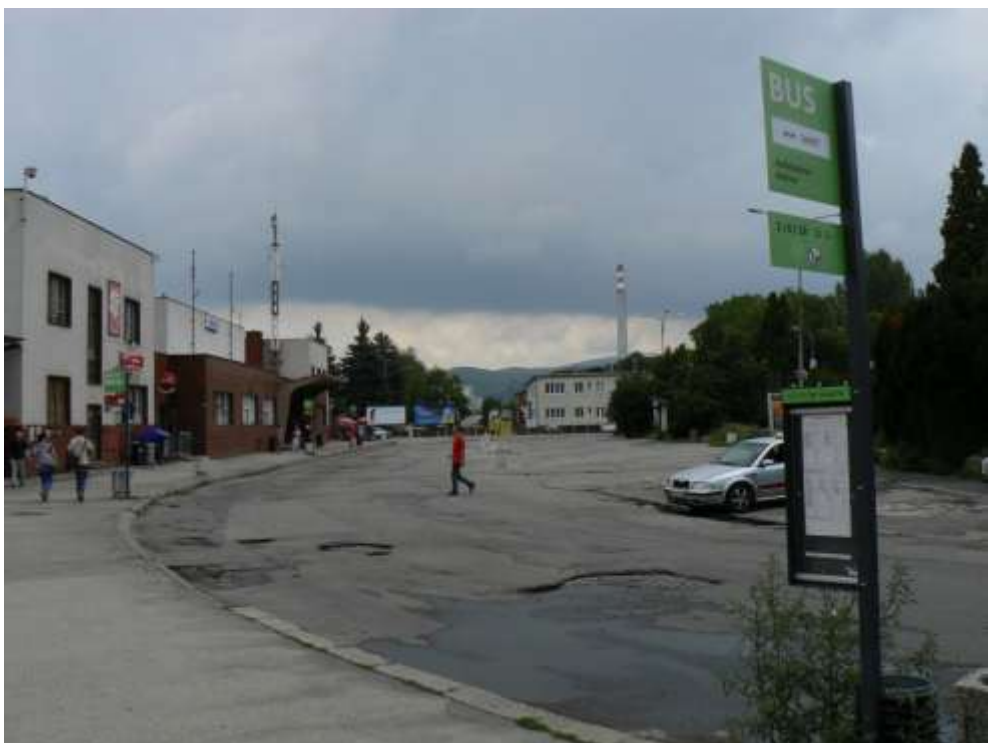

Obr. 13 : Zhromažďovací priestor Mierové námestie a Autobusová a vlaková stanica - ortofotomapa

Zdroj: GoogleEarth

Obr. 14: Mierové námestie

Obr. 15: Autobusová a vlaková stanica

- *Územie s výskytom špecifických skupín: ide o územie s vyššou mierou lokalizácie osôb spadajúcich do kategórie špecifických skupín. V meste Trenčín bolo vybrané sídlisko Sihoť. Sídlisko Sihoť predstavuje „starú časť“ Trenčína, kde je v súčasnosti vyšší výskyt seniorov, ako i mladých rodín s deťmi, ktoré postupne nahrádzajú pôvodné obyvateľstvo.*

Obr. 16: Sídlisko Sihoť - ortofotomapa

Zdroj: GoogleEarth

Obr. 17: Sídliisko Sihot'

- Tzv. „eventové“ územie: ide o územie charakteristické organizáciou podujatí (eventov), či už kultúrnych, alebo športových. V meste Trenčín boli vybrané územia mestského futbalového štadiónu a hokejový štadión Pavla Demitru.

Obr. 18 : Futbalový štadión a hokejový štadión Pavla Demitru - ortofotomapa

Zdroj: GoogleEarth

Obr. 19: Futbalový štadión

Obr. 20: Hokejový štadión Pavla Demitru

- *Územie mestských parkov:* ide o verejný priestor typický špecifickou funkciou v organizme mesta viazanou na výskytestskej vzrastlej zelene. V meste Trenčín je typickým predstaviteľom Park M.R.Štefánika.

Obr. 21 : Park M.R.Štefánika - ortofotomapa

Zdroj: GoogleEarth

Obr. 22: Park M.R. Štefánika

- *Územie intenzívnej zástavky panelákového typu (sídlišká):* ide o priestory typické už svojim rozsahom, resp. počtom dotknutého obyvateľstva dominujúce v slovenských mestách strednej veľkosti, ktoré reprezentuje mesto Trenčín. V meste Trenčín bolo vytypované územie sídliska Juh.

Obr. 23 : Sídlisko Juh - ortofotomapa

Zdroj: GoogleEarth

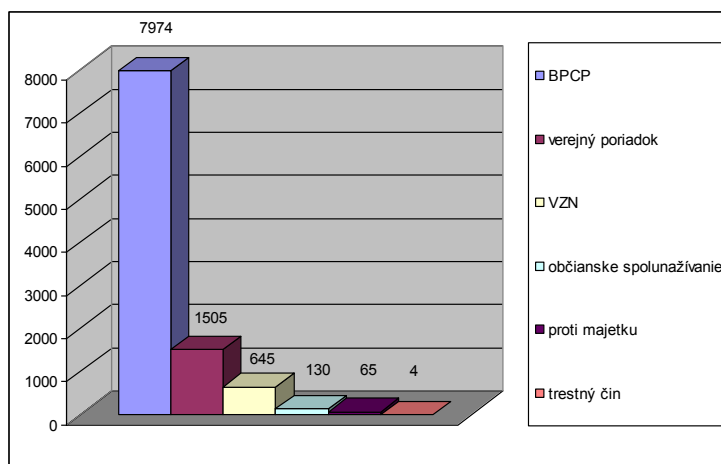
Obr. 24: Sídliisko Juh

a. Objektívne dáta

V rámci štúdie mesta Trenčín sme za zdroj údajov o výskyte bezpečnosť ohrozujúcich sociopatogénnych javov vzali štatistiku priestupkov riešených zložkami mestskej polície Trenčín v roku 2010, 2011. Kompletná štatistika za rok 2012 nebola k dispozícii.

Bezpečnosť ohrozujúce sociopatogénne javy v roku 2010.

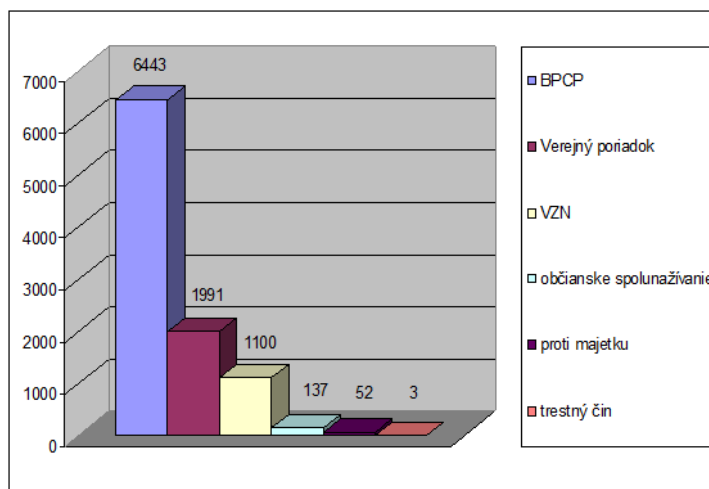
Mestská polícia Trenčín mala 50 príslušníkov v aktívnej službe, ktorí vykonali 4339 zákrokov na zabezpečenie poriadku v meste Trenčín. Služobná zbraň pri zákrokoch nebola použitá, ale v prípade 3976 zákrokov boli použité donucovacie prostriedky. Pri vykonaných zákrokoch bolo 26 osobám obmedzená osobná sloboda, z čoho 11 osôb bolo predvedených na útvar mestskej polície a 15 osôb bolo predvedených na útvar Polície SR. Pri operatívnej činnosti Mestská polícia Trenčín zistila 10 348 priestupkov, z ktorých 5959 bolo vyriešených blokovým konaním (MsP Trenčín, 2010).

Obr. 25: Štruktúra priestupkov v meste Trenčín v roku 2010
Zdroj: (MsP Trenčín, 2010)

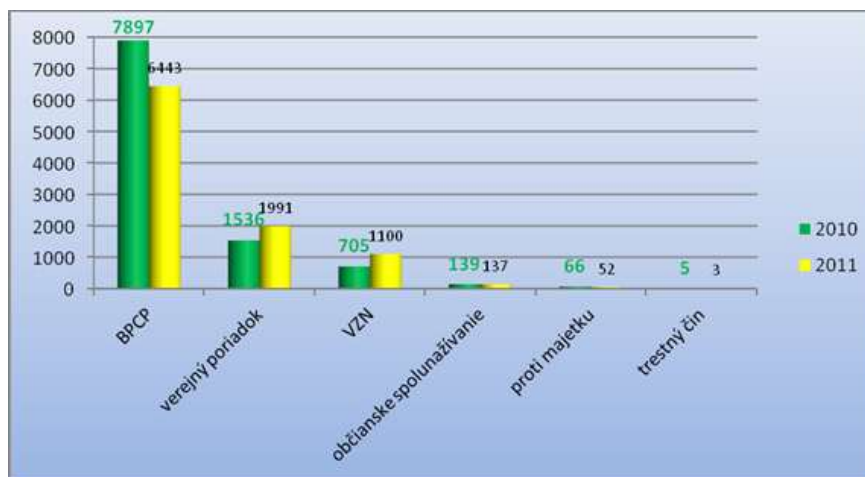
Bezpečnosť ohrozujúce sociopatogénne javy v roku 2011.

Pri operatívnej činnosti Mestská polícia Trenčín v roku 2011 zistila 9813 priestupkov. Z celkového počtu priestupkov bolo riešených priamo na mieste zistenia až 97%. Väčšina riešených priestupkov bola v oblasti dopravy. (MsP Trenčín, 2011).

Obr. 26: Počet a štruktúra priestupkov dokumentovaných Mestskou políciou v roku .
Zdroj: (MsP, 2011)

Porovnanie počtu a štruktúry priestupkov v rokoch 2010 a 2011 nám poukazuje na znižovanie počtu riešených priestupkov príslušníkmi Mestskej polície, ako i na pokles počtu priestupkov v oblasti dopravy, avšak je možné sledovať nárast v oblasti verejného poriadku a porušovania VZN mesta.

Obr. 27: Porovnanie počtu a štruktúry priestupkov dokumentovaných Mestskou políciou v rokoch 2010 a 2011 .
Zdroj: (MsP, 2011)

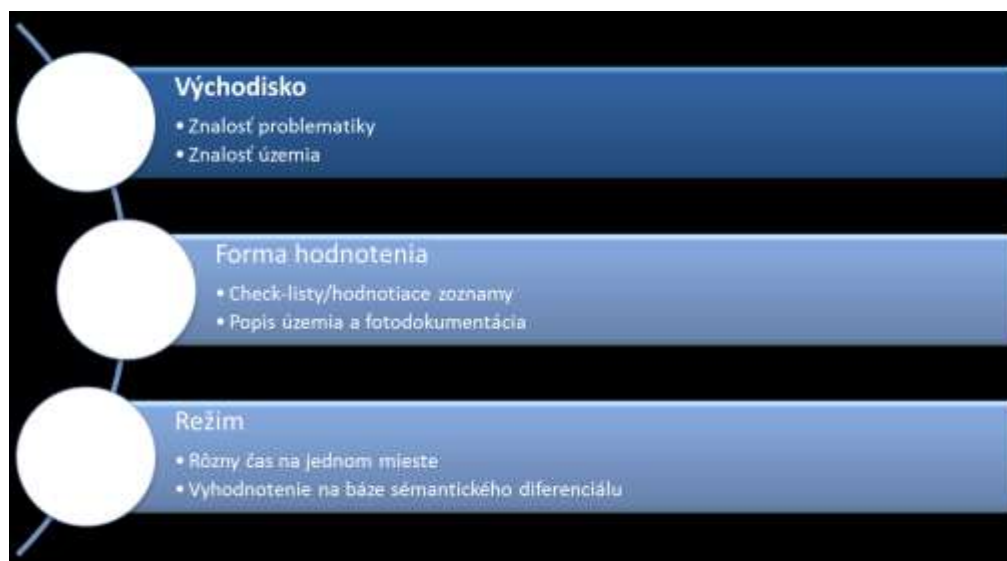
Táto štúdia sa zameriava na hlbšiu analýzu vyššie uvedených štatistických dát len sekundárne, vzhľadom na skutočnosť, že podrobnú analýzu a hodnotenia vývoju sledovaných ukazovateľov vykonávajú samotné bezpečnostné zložky (Mestská polícia, Policajný zbor SR) a vykonávajú v rámci svojich operatívnych a preventívnych činnostiach. Pre potreby tejto štúdie boli kľúčovými informáciami väzby zaregistrovaných sociopatogénnych javov vyššie uvedenej štatistiky na konkrétne priestory. Na základe získaných dát je možné konštatovať, že zvýšený výskyt sociopatogénnych javov sa viaže na intenzívne využívané priestory, čo je možné považovať za normálny stav. To vyžaduje zintenzívnenie preventívnych opatrení v daných lokalitách. Trend vývoja počtu sociopatogénnych javov je pozitívny i napriek klesajúcemu počtu príslušníkov mestskej polície Trenčín, čo možno hodnotiť pozitívne.

Dôležitým zistením v tomto kontexte je nízka miera zdieľania údajov o výskyte priestupkov a trestných činov medzi jednotlivými subjektmi zodpovednými za bezpečnosť. Jednotlivé zložky vedú podrobné štatistické zisťovania pre napĺňanie svojich úloh plynúcich z legislatívy, avšak tieto dáta neposkytujú ostatným zložkám, resp. ak aj poskytujú, tento systém je neflexibilný, resp. má nízku výpovednú hodnotu vzhľadom na administratívnu náročnosť vyhodnocovania základných štatistických údajov. Taktiež štatistické zisťovanie v mnohých prípadoch nesleduje priestorovú dimenziu sledovaných skutkov, čo znižuje pridanú hodnotu dát pre identifikáciu širších vzťahov a interakcií v priestoroch mesta a vo väzbe na ich kvalitu. Práve existencia spoločnej priestorovo relevantnej (geo-referencovanej) bázy dát by mohla byť základným "kameňom" spoločnej kooperačnej platformy subjektov zodpovedných za bezpečnosť v meste Trenčín.

b. Čiastočne objektivizované dáta

Ďalšou kategóriou dát, ktorá bola v rámci štúdie mesta Trenčín zisťovaná sú, tzv. čiastočne objektivizované dáta. Na zber a vyhodnotenie dát vo vytypovaných lokalitách mesta Trenčín bola použitá skupina expertov, ktorá v mesiacoch jún a august realizovala terénny prieskum zameraný na zber dát v jednotlivých lokalitách mesta Trenčín a následne sumarizovala a vyhodnocovala zistené údaje a poznatky. Pre čo najvyššiu mieru objektivizácie zberu a vyhodnocovania dát bola použitá nasledovná metodika:

- pre expertné hodnotenie bola vytvorená skupina skladajúca sa z expertov na kľúčové oblasti vzhľadom na priority a ciele štúdie. Zložená bola zo zástupcov týchto špecializácií: architekt, urbanista, sociológ, priestorový plánovač, sociálny pracovník (špecialista na špecifické skupiny), odborník na životné prostredie. Postup realizácie expertného hodnotenia bol definovaný tak, aby výsledky získané na jeho konci vykazovali, čo najvyššiu mieru validity.

Obr. 28 : Metodický rámec expertného hodnotenia

- expertná skupina vychádzala vo svojom hodnotení z terénneho výskumu, pričom svoje poznatky zachytávala do protokolov. Na základe autentickej skúsenosti experti samostatne hodnotili určené priestory využívajúc koordinované hodnotiace hárky/checklisty, definované metódy a škály hodnotenia umožňujúce následnú superpozíciu hodnotenia a jeho objektivizáciu;

- ako vyhodnocovacia metóda získaných dát, bola použitá metóda sémantického diferenciálu, ktorá umožňuje použiť vyššiu mieru štruktúrácie/diferenciácie hodnotenia oproti tradičným bi-polárnym metódam (áno/nie), čo je pri sledovaní určitých kvalít priestoru kľúčové. Pri štúdií bol použitý rozsah od -1 po +1 (v našom prípade -1 = najhoršia kvalita, neakceptovateľný stav, +1 = najlepšia kvalita, ideálny stav) z dôvodu možného zachytenia tak pozitívneho, ako i negatívneho pôsobenia prvku, alebo javu v sledovanom území;

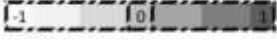

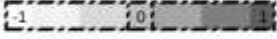

Obr. 29: Príklad sémantického diferenciálu
Zdroj: (Finka, M., Ondrejčka, V.(eds.), 2012)

- kvality priestoru, na ktoré sa experti pri terénnom prieskume zameriavali, vychádzali z identifikovaných interakcií medzi nositeľmi vlastností a bezpečnostnými rizikami. Osobitnú pozornosť venovali tým, ktorých kvantifikácia nebola možná prostredníctvom existujúcich štatistických údajov. Všetky hodnotiace hárky nájdete v prílohe publikácie;

Bezpečnosť ako kvalita priestoru

Projekt je podporený Radou vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality a
Obvodným úradom Trenčín

	Hodnota
<p>1. Degradácia územia (existujúca)</p> <p>Fotodokumentácia: ☐ áno ☐ nie označenie:</p> <p>Poznámky:</p>	
<p>2. Degradácia územia (potencionálna)</p> <p>Fotodokumentácia: ☐ áno ☐ nie označenie:</p> <p>Poznámky:</p>	
<p>3. Zabezpečenie územia proti výskytu úrazu</p> <p>Fotodokumentácia: ☐ áno ☐ nie označenie:</p> <p>Poznámky:</p>	
<p>4. Možnosti orientácie v priestore</p> <p>Fotodokumentácia: ☐ áno ☐ nie označenie:</p> <p>Poznámky:</p>	
<p>5. Čitateľnosť fyzickej štruktúry</p> <p>Fotodokumentácia: ☐ áno ☐ nie označenie:</p> <p>Poznámky:</p>	
<p>6. Svetelný smog (autá / lampy / reklamy / blikanie)</p> <p>Fotodokumentácia: ☐ áno ☐ nie označenie:</p> <p>Poznámky:</p>	
<p>7. Identifikácia s priestorom</p> <p>Fotodokumentácia: ☐ áno ☐ nie označenie:</p> <p>Poznámky:</p>	
<p>8. Vplyv mikroklimy (prašnosť, hlučnosť, výkyvy teplôt, smog)</p> <p>Fotodokumentácia: ☐ áno ☐ nie označenie:</p> <p>Poznámky:</p>	

Obr. 30: Príklad hodnotiaceho zoznamu/checklistu

Výsledky expertného prieskumu

V jednotlivých sledovaných územiach mesta Trenčín boli prostredníctvom expertného terénneho prieskumu zistené nasledujúce výsledky. Hodnotiaca škála je -1= stav nevyhovujúci/nebezpečný, +1=stav vyhovujúci/bezpečný.

(Pozn: výsledky sú štruktúrované podľa kategórií nositeľov kvality priestoru a sú kumulatívne. Podrobné výsledky expertného hodnotenia nie je možné vzhľadom na rozsah publikovať, ale sú dostupné na webových stránkach www.urbiswatch.sk).

a) uličný priestor: ulica Dolný Šianec;

Kategória	Hodnota
Fyzická štruktúra	0,15
Funkčná štruktúra	-0,13
Človek a spoločnosť	-0,16
Človek a vzťahový objekt	0,18
Legislatívne a inštitucionálne prostredie	0,10

Obr. 31: Výsledné hodnoty Dolný Šianec

b) zhromažďovacie priestory: Mierové námestie a Autobusová a vlaková stanica;

Autobusová a vlaková stanica

Kategória	Hodnota
Fyzická štruktúra	-0,40
Funkčná štruktúra	-0,40
Človek a spoločnosť	-0,58
Človek a vzťahový objekt	-0,50
Legislatívne a inštitucionálne prostredie	0,00

Obr. 32: Výsledné hodnoty Autobusová a vlaková stanica

Mierové námestie

Kategória	Hodnota
Fyzická štruktúra	0,38
Funkčná štruktúra	-0,06
Človek a spoločnosť	0,38
Človek a vzťahový objekt	-0,20
Legislatívne a inštitucionálne prostredie	0,00

Obr. 33: Výsledné hodnoty Mierové námestie

c) územie s výskytom špecifických skupín: sídlisko Sihoť;

Kategória	Hodnota
Fyzická štruktúra	0,42

Funkčná štruktúra	0,23
Človek a spoločnosť	0,16
Človek a vzťahový objekt	0,58
Legislatívne a inštitucionálne prostredie	0,00

Obr. 34: Výsledné hodnoty sídlisko Sihot'

- d) tzv. „eventové“ územie: mestský futbalový štadión a hokejový štadión Pavla Demitru;

Kategória	Hodnota
Fyzická štruktúra	0,09
Funkčná štruktúra	-0,10
Človek a spoločnosť	-0,60
Človek a vzťahový objekt	-0,70
Legislatívne a inštitucionálne prostredie	-0,33

Obr. 35: Výsledné hodnoty futbalový a hokejový štadión

- e) územie mestských parkov: Park M.R.Štefánika;

Kategória	Hodnota
Fyzická štruktúra	0,04
Funkčná štruktúra	0,26
Človek a spoločnosť	-0,66
Človek a vzťahový objekt	-0,70
Legislatívne a inštitucionálne prostredie	0,00

Obr. 36: Výsledné hodnoty park M.R.Štefánika

- f) územie intenzívnej zástavby panelákového typu (sídlišká): Sídlisko Juh;

Kategória	Hodnota
------------------	----------------

Fyzická štruktúra	0,14
Funkčná štruktúra	0,07
Človek a spoločnosť	-0,24
Človek a vzťahový objekt	-0,08
Legislatívne a inštitucionálne prostredie	0,00

Obr. 37: Výsledné hodnoty sídlisko Juh

c. Subjektívne dáta

Pre uchopenie subjektívneho vnemu bezpečia obyvateľov a návštevníkov mesta Trenčín, boli využité dva nástroje. Prvým nástrojom bol sociologický prieskum realizovaný vo vytypovaných lokalitách mesta Trenčín (zhodné s lokalitami terénneho expertného prieskumu). Druhým bola mentálna mapa vytvorená občanmi mesta Trenčín prostredníctvom webového portálu www.urbiswatch.sk, kde mohli občania označiť a komentovať miesta v meste Trenčín nimi vnímané ako nebezpečné a priradiť im hodnotenie miery nebezpečenstva tak, ako ju sami pociťujú.

Sociologický prieskum

Vzhľadom na charakter sledovanej problematiky, bola vybraná dotazníková metóda prieskumu realizovaná osobným rozhovorom priamo v lokalitách mesta Trenčín. Otázky dotazníka boli vytvorené na základe identifikovaných interakcií medzi rizikami a nositeľmi kvality priestoru (viď. predchádzajúce kapitoly), pri ktorých nebolo možné využiť merateľný parameter z existujúcej bázy štatistických údajov. Odpovede na otázky boli sledované na škále od 1 do 10 (kde 1 predstavuje najnižšiu váhu, resp. nesúhlas a hodnota 10 reprezentuje súhlas, resp. najvyššiu možnú váhu). To umožnilo zaznamenať odpovede vo vyššej miere detailnosti, ako je tomu v prípade bi-polárnej odpovede (áno/nie), alebo odpovede popisom. Prieskum bol realizovaný na vzorke 150 obyvateľov a návštevníkov mesta Trenčín, ktorým bolo položených spolu 3 800 otázok. Prieskum sa realizoval v mesiaci jún a trval tri dni.

Podrobné výsledky sociologického prieskumu nájdete v prílohe B.

Mentálna mapa nebezpečných miest v meste Trenčín

Informácie o miestach, ktoré obyvatelia a návštevníci mesta Trenčín považujú za nebezpečné a narušajú ich subjektívny pocit bezpečia v meste, boli zisťované prostredníctvom

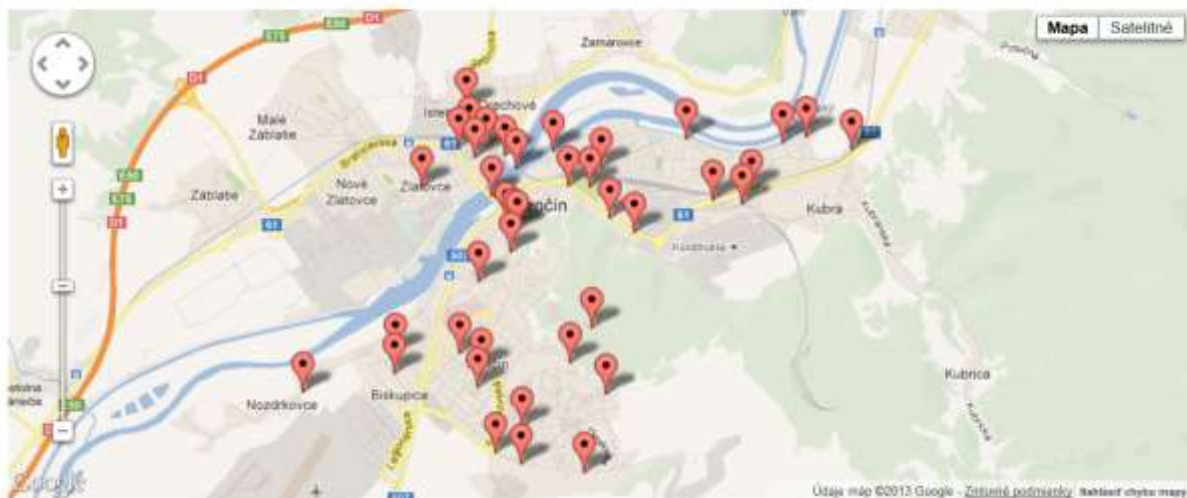
služby Urbis Watch (mestský dohľad) na webovom portáli www.urbiswatch.sk, zriadenom riešiteľským teamom pre tento účel. Nástroj interaktívneho webovského prostredia umožnil získať mapu bezpečnostne "neurologických" bodov v meste Trenčín, nie ako ich definujú štatistiky, ale ako ich vnímajú sami občania mesta. UrbisWatch v priebehu roka 2012 zozbieral viac ako 6 desiatok podnetov a identifikoval 40 problémových miest v meste Trenčín:

- Zámestie - hrádza za železničným mostom;
- zjazd z cestného mosta smer ulica Rozmarínova;
- ulica Východná pod Kostolom Sv. Rodiny;
- križovatka ulíc Puškinova/Stromová;
- Most na Ostrov - Ostrov;
- Námestie sv. Anny;
- križovatka ulíc Istebnícka / Orechovská;
- ulica Biskupická - smer Nozdrkovce;
- ulica Dlhé Hony - prístupová cesta a parkovisko pri potravinách;
- ulica M.R.Štefánika - Múzeum kolies;
- ulica Bratislavská - bývalý podnik Slovlik;
- ulica Biskupická;
- ulica Hodžová;
- ulica Považská;
- ulica Východná;
- Križovatka ulice Jána Derku a železničnej trate;
- Križovatka Dlhé Hony a ulica Inovecká;
- ulica Zlatovská, pred nákupným centrom Úspech;
- ulica Rozmarínova;
- Križovatka "pri Bille" ulica Pred poľom a M.R.Štefánika;
- Križovanie št. cesty I/61, ul. Pred poľom a železničnej trate;
- ulica Vlárska - železničné priecestie;
- ulica Žabinská - podjazd;
- Sihoť 4 - hrádza;
- ulica Žabinská;
- Železničný most;
- Kruhová križovatka ulíc Soblahovská - Generála Svobodu;

- Cestný most;
- Park pod Juhom;
- ulica Jilemnického;
- ulica Liptovská;
- Lesopark Brezina;
- ulica Petra Bezruča;
- križovatka ulíc Gen. M. R. Štefánika a Kukučínova;
- ulica Generála Milana Rastislava Štefánika;
- ulica Pred poľom, príjazdová komunikácia k 119 b.j.;
- ulica Partizánska;
- ulica Armádna;
- ulica Vajanského;
- Park M.R.Štefánika.

Ich priestorová lokalizácia je znázornená na nasledujúcej mape:

Mesto Trenčín

Obr. 38: Priestorová lokalizácia nebezpečných miest v meste Trenčín

Zdroj: www.urbiswatch.sk

Najčastejšie identifikovanými bezpečnostnými hrozbami v jednotlivých nebezpečných lokalitách mesta Trenčín boli:

- konflikty jednotlivých typov dopravy;
- zlý fyzický a funkčný stav infraštruktúry;
- absencia potrebnej infraštruktúry;
- neudržiavaná zeleň;
- znížená orientačná schopnosť vzhľadom na fyzické parametre priestoru a pod.;

- organizácia priestoru a dopravy.

5 SYNTÉZA ZOZBIERANÝCH ÚDAJOV

Kľúčovým krokom pri aplikácii metodiky je fáza syntézy/interpretácie získaných informácií a dát. Tu je potrebné všetky zozbierané údaje vyhodnotiť v kontexte priorít a cieľov definovaných v úvode celého procesu a na ich základe definovať problémové miesta v kontexte bezpečnosti sídla, diagnostikovať ich skutočnú príčinu a vytvoriť východiská pre stanovenie účinných opatrení, inštitucionálnych a organizačných rámcov vedúcich ku zvýšeniu miery urbánnej bezpečnosti v sídle.

Zo získaných dát je možné definovať tieto kľúčové problémové oblasti urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín:

- neexistujúca, resp. nefunkčná debarierizácia verejných priestorov v meste Trenčín;
- absencia značenia a informačných panelov, resp. absencia jednoduchého a logického komunikačnej schémy zrozumiteľnej pre všetky skupiny obyvateľov;
- nízka miera kooperácie zložiek zodpovedných za bezpečnosť v meste Trenčín;
- verejné priestory nerešpektujúce požiadavky špecifických skupín obyvateľov;
- absencia problematiky urbánnej bezpečnosti v rámci plánovacích procesov samosprávy a štátnej správy a absencia spoločnej komunikačnej platformy;
- absencia bezpečnostnej vízie a z nej vyplývajúcich spoločných priorít a na ne nadväzujúcich projektov v kontexte urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín;
- absencia spoločného súboru štatistických dát slúžiaceho pre všetky zložky;
- absencia starostlivosti o verejné priestory mimo centrálnych častí mesta a ich postupné chátranie;
- nízka miera participácie obyvateľstva na kreovaní „bezpečného mesta Trenčín“;
- kolíznosť jednotlivých typov dopravy v meste Trenčín;
- nízka miera aktivizácie verejnosti pri rozhodovaní o veciach verejných;
- absentujúce komunikačné kanály medzi subjektmi zodpovednými za bezpečnosť, samosprávou a obyvateľmi;
- výskyt asociálnych skupín a jednotlivcom v územiach s vysokým výskytom obyvateľov.

6 STRATÉGIA RIEŠENIA

Adekvátna reakcia na definované problémové oblasti urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín vyžaduje zameranie sa nielen na operatívne riešenie definovaných čiastkových problémov v území, ale aj definovanie stratégie, ktorá určí rámec/prístup ku komplexnému riešeniu urbánnej bezpečnosti. Ide o stanovenie, tzv. Integrovanej koncepcie bezpečnosti pre mesto Trenčín. Základnými východiskami koncepcie (stratégie) sú nasledovné kvality, ktoré musí sledovať a naplňovať:

- strategický prístup;
- komplexné zameranie;
- multiúrovňovosť;
- koordinovanosť;
- proaktívnosť a udržateľnosť.

Toto kladie určité požiadavky aj na nástroje a opatrenia, ktoré sú implementované na zlepšenie úrovne/miery bezpečnosti. Tie by mali rešpektovať nasledujúci rámec:

$$\begin{array}{c} \text{Zdieľaná vízia + spoločné ciele + koordinovaný prístup} \\ = \\ \text{Integrovaná koncepcia bezpečnosti} \end{array}$$

Obr. 39: Základný rámec Integrovanej koncepcie bezpečnosti

Tento rámec tvorí platformu umožňujúcu inštitucionálnu integráciu (formálna, neformálna spolupráca) všetkých subjektov a organizácií relevantných pre riešenie problematiky bezpečnosti konkrétneho miesta bez ohľadu na úroveň ich pôsobenia či ich momentálny záujem o súčinnosť. Hoci náš pohľad je predovšetkým orientovaný na úroveň mesta (Mestský úrad Trenčín), subjektom zodpovedným za tvorbu takejto Integrovanej koncepcie bezpečnosti by mala byť miestne príslušná štátna správa (Obvodný úrad Trenčín) s jeho kompetenciou prevencie v oblasti bezpečnosti. Táto v súčasnosti disponuje najúčinnějšími legislatívnymi nástrojmi na dosiahnutie určitej miery integrácie a koordinácie všetkých subjektov.

Pre zabezpečenie účinného pôsobenia Integrovanej koncepcie bezpečnosti tak z dlhodobého/koncepčného hľadiska, ako i krátkodobého /operačného, je potrebné definovať

jej dve úrovne: strategickú a operačnú.

Obr. 40: Úrovne Integrovanej koncepcie bezpečnosti

Naše odporúčania ku Integrovanej koncepcii bezpečnosti v meste Trenčín sú nasledovné:

Na strategickej úrovni sa zamerať najmä na:

- *Regionálne a lokálne strategické plánovacie a rozvojové dokumenty* - sú základným východiskom pre plánovanie a reguláciu územia, preto je potrebné problematiku bezpečnosti implementovať do ich cieľov, priorít, či opatrení, ako i do funkčného usporiadania priestoru a jeho regulačných parametrov.
- *Špecifické/sektorálne koncepty a plány* - vychádzajú zo strategických plánovacích a rozvojových dokumentov, tieto musia prenášať problematiku bezpečnosti do špecifických/sektorálnych oblastí. Ide o generely dopravy, koncepty priestorového informačného značenia, plány rozvoja infraštruktúry a iné.
- *Spoločné priestorovo relevantné bázy dát* – predstavujú súbor georeferencovaných dát (priestorovo lokalizovaných), ktoré rôzne inštitúcie v území sledujú a zbierajú umožňujú lokalizáciu procesov ohrozujúcich bezpečnosť, následnú lokalizáciu potreby intervencie a sledovanie efektivity vykonanej intervencie. V praxi inštitúcie takýmito súbormi dát disponujú, avšak nie sú navzájom integrované a zdieľané. To výrazne znižuje využiteľnosť zozbieraných dát pre presnejšie, efektívnejšie a rýchlejšie intervencie v oblasti bezpečnosti.

Na operačnej úrovni sa zamerať najmä na:

- *Spoločné projekty v oblasti bezpečnosti*, realizované koordinovane a združujúc

disponibilné zdroje a finančné prostriedky.

- „Bezpečnostné doložky a kontrolné zoznamy (checklisty, kontrolné hárky)“ – predstavujú prílohy spracovávaných a posudzovaných dokumentov obsahujúce sumarizáciu aspektov bezpečnosti v týchto dokumentoch a posúdenie ich pôsobenia/naplnenia v kontexte bezpečnosti v meste Trenčín pri jednotlivých zámeroch, napr. investičných projektoch o ktorých dané dokumenty pojednávajú a sú na území mesta, resp. v jeho blízkosti.
- *Komunikačný protokol* predstavuje princípy a postupy pre komunikáciu inštitúcií (napr. bezpečnostné a záchranné zložky) so špecifickými osobami, ako ich uvádzame v predchádzajúcich častiach.

6.1. Katalóg nástroj - opatrenia pre zlepšenie urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín

V nasledujúcej časti predstavujeme katalóg nástrojov, ktorý sumarizuje možné opatrenia využiteľné na zlepšenie stavu urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín. Na základe definovanej metodiky sú jednotlivé navrhované opatrenia štruktúrované do jednotlivých skupín vzhľadom na oblasť, na ktorú reagujú.

01. FYZICKÁ ŠTRUKTÚRA – HMOTA A PRIESTOR

1.1. Základné vlastnosti hmotovo-priestorového riešenia (fyzická bezpečnosť prostredia)

- odstránenie fyzických prekážok a bariér v prostredí, kde nie sú žiaduce;
- umožnenie prístupu záchranných zložiek do tesnej blízkosti objektov v prípade nebezpečia (priechodnosť spevnených plôch, prístup do vnútroblokov atď.);
- zachovávanie priehľadov, výhľadov na orientačné body pri zahusťovaní priestoru, dosiahnutie logiky v urbanistickej kompozícii nových objektov a synergie s pôvodnou štruktúrou;
- jasné odlíšenie hranice pri zmene charakteru priestoru (verejný, poloverejný, súkromný).

1.2. Kvalita orientácie v priestore

- zvýraznenie, resp. vytváranie prvkov pôsobiacich ako akcenty a dominanty (ľahko

- zapamätateľné prvky v rámci prostredia), uľahčujúcich tvorbu individuálnych mentálnych máp obyvateľov a návštevníkov;
- zamedzovanie vzniku nového a znižovanie existujúceho vizuálneho smogu (reklamy, billboardy, pútače, displeje atď.);
 - zvýraznenie priehľadov, jasných línií trás v smere prevládajúceho pohybu;
 - zlepšovanie kvality a možnosti orientácie v priestore pomocou informačných panelov, ukazovatele smeru, šípky, označenia ulíc a námestí, zrozumiteľné mapy jednotlivých zón a sídla ako celku;
 - pasívna komunikácia informačných prvkov nielen v úradnom jazyku a nie len prostredníctvom verbálnej komunikácie.

1.3. Kvalita osvetlenia v priestore

- zlepšenie kvality osvetlenia umiestňovaním osvetľovacích prvkov v prípade nepostačujúceho prirodzeného osvetlenia;
- zlepšenie kvality osvetlenia v prostredí, plné osvetlenie v určitom čase počas zníženej viditeľnosti, pohotovostné osvetlenie v menej frekventovaných hodinách, systém fotobuniek a senzorov atď., pravidelná kontrola a údržba osvetľovacích prvkov, prispôsobenie rôznym denným/nočným režimom, ročným obdobiam atď..

1.4. Výber materiálov

- sprísnenie noriem a pravidiel na používanie materiálov a povrchov, odporúčania na vhodné, resp. zákaz určitéch typov povrchov a materiálov s ohľadom na vhodnosť použitia (nie šmyklavé materiály, nie materiály, ktoré sa pri kontakte s vodou, dažďom, snehom stávajú nebezpečné pre pohyb), vyhýbanie sa ostrým hranám, pokiaľ je to možné (napr. detské ihriská) používanie prírodných materiálov (drevené konštrukcie namiesto kovových, mäkké dopadové plochy z gumových kobercov, drevených pilín atď.);
- vylúčenie použitia zdravia ohrozujúcich materiálov (azbest, olovo), odstraňovanie týchto materiálov zo starších objektov pri rekonštrukcii, používanie izolácií zabraňujúcich prenikaniu škodlivých materiálov do interiérov objektov;
- použitie kontrastných farebných riešení pri určení vstupu do objektu, zmene dlažby, upozorneniach na výškový rozdiel, optických vodiacich líniách.

1.5. Hygienická kvalita prostredia

- starostlivosť o čistotu verejných priestorov povereným personálom, pravidelné kontroly čistoty priestoru, účinné motivačné a represívne opatrenia na zabránenie znečisťovaniu, prísnejšie postihovanie a vymáhanie kompenzácií od osôb (a majiteľov zvierat) znečisťujúcich verejné priestory a osobitne detské ihriská.

1.6. Údržba a starostlivosť o (verejný) priestor

- určenie zodpovednosti za čistotu, údržbu a starostlivosť o verejné priestory (zametanie, odhŕňanie snehu, posypy, likvidácia odpadkov a lístia);
- určenie zodpovednosti za čistotu, údržbu a starostlivosť o verejné priestory (nátery plotov, lavičiek, opravy poškodení objektov drobnej architektúry, odstraňovanie odpadkov zo zeme, vyprázdňovanie smetných košov, odnos odpadu atď.).

1.7. Vlastnosti zelene ako priestorotvorného prvku

- určenie zodpovednosti za údržbu a starostlivosť o zeleň vo verejných priestoroch (likvidácia opadaného lístia, pílenie konárov, odvoz odpadu), komponovanie zelene tak, aby umožňovala dobrý prehľad o dianí v priestore, nekomplikovala (netienila) svetlo zo zdrojov verejného osvetlenia atď. .

1.8. Zabezpečenie prostredia voči pôsobeniu síl prírodného charakteru

- dostatočne silné a únosné prvky fyzického zabezpečenia prostredia voči pôsobeniu síl prírodného charakteru (prírodných živlov) – protizáplavové ochrany, valy, siete a opatrenia minimalizujúce riziko zosuvov, prísne pravidlá na odvádzanie a vsakovanie dažďovej vody.

1.9. Oblasť pasívnych prvkov bezpečnosti

- logika umiestňovania fyzických zábran v prostredí a flexibilita v ich použití (napr. priepustnosť iba za určitých podmienok – kontrolovaný vstup atď.);
- umiestňovanie prvkov pasívnej bezpečnosti v prostredí v prípade ich absencie – kamerový systém, upozornenia o monitorovaní daného priestoru;
- jednoduché návody a postupy „čo robiť/ako sa zachovať v prípade rizikovej/krízovej

situácie“ umiestnené na viditeľnom mieste, napr. vo vchode domu, v rámci reklamných plôch vo vnútroblokoch atď.;

- zabezpečenie a kontrola priechodnosti únikových ciest vrátane správnosti výberu a inštalácie výplní dverných otvorov, umiestnenia reklamných a informačných zariadení a pod.

1.10. Bariérovosť prostredia z hľadiska fyzickej štruktúry

- sprístupňovanie komunikácií (chodníky, prechody cez cesty, obrubníky) pre osoby so zníženou pohyblivosťou, resp. poruchami zraku, vytváranie bezbariérových trás, prispôbenie vstupov do objektov pre jednoduché a bezbariérové používanie;

- kontrola a údržba opatrení v praxi v pravidelných intervaloch po realizácii, bezbariérové exteriérové rampy, uľahčenie pohybu osôb so zníženou pohyblivosťou (seniori, matky s deťmi atď.), vodiace línie pre slabozrakých a nevidiacich.

02. FUNKČNÁ ŠTRUKTÚRA - Funkcia územia, Prevádzka územia, Dopravná bezpečnosť

2.1. Funkcia územia

Funkcia územia je (spoločne s podskupinou „Prevádzka územia“) citlivou oblasťou v rámci urbánnej bezpečnosti, kde je veľmi ťažké sformulovať určité všeobecné pravidlá a opatrenia na odstraňovanie bezpečnostných problémov. Pre obe kategórie platí, že každá (nová) funkcia v priestore by mala rešpektovať existujúce prostredie (v mestskom prostredí sa totiž nikdy nejedná o implementáciu „na zelenej lúke“, vždy je to zásah do konkrétnych podmienok, okolia a jeho súvislostí). Touto problematikou sa zaoberá predovšetkým územný plán mesta, resp. územný plán zóny, ktorý podrobne popisuje doporučené, resp. povolené funkcie pre ten-ktorý priestor mesta aj s príslušnými náležitosťami (napr. percento zastavanosti, podlažnosť atď.). Je preto potrebné venovať náležitú pozornosť príprave týchto záväzných dokumentov a samozrejme aj ich dodržiavaniu v praxi, pričom prípadné porušenie a vymoženie nápravy je potrebné riešiť príslušnými represívnymi opatreniami.

2.2. Prevádzka územia

Z hľadiska bezpečnosti sú najdôležitejšími opatreniami tie, ktoré sú zamerané na

zamedzenie konfliktov medzi jednotlivými druhmi funkcií a prevádzok. Základným opatrením predchádzaniu konfliktu funkcií v priestore mesta je dodržiavanie vyhlásených ochranných pásiem. Ochranné pásma sú legislatívne vymedzené zóny – oblasti za účelom ochrany jednotlivých historických pamiatok, prírodných a technických prvkov, alebo ich okolia pred negatívnymi účinkami.

2.3. Dopravná bezpečnosť

V oblasti mestskej bezpečnosti z hľadiska dopravy platí, že univerzálne riešenie „bezpečnosti“ neexistuje a je nutné pristupovať k daným problémom individuálne. Častým determinantom rizikových situácií je množstvo dopravných prostriedkov v sídle, nevyhovujúce podmienky pre dynamickú a statickú dopravu, prípadne vzájomná konfliktnosť rôznych systémov. Pri odstraňovaní problémov je nutné sústrediť sa predovšetkým na tieto hlavné faktory a zisťovať možnosti zlepšenia situácie, ktoré s nimi súvisia. Osvedčeným riešením pre zníženie počtu osobných motorových vozidiel v meste je, napr. vytváranie záchytných parkovísk, nazývaných „Park and Ride“ („zaparkuj a odvez sa“), pričom najmä v Nemecku sú rozšírené už aj parkoviská pod názvom „Bike and Ride“ („zaparkuj bicykel a odvez sa“). Ide o systém strategicky umiestnených záchytných parkovísk, ktoré sú situované v nadväznosti na hromadnú dopravu (prímestská a medzimestská doprava, električky, metro, autobus, trolejbus atď.). Takéto záchytné parkoviská sa umiestňujú najmä v okrajových častiach miest tak, aby „zachytili“ čo najväčší počet motorových vozidiel a už aj bicyklov vchádzajúcich do mesta. Poskytnutím parkovacích státí zadarmo sa zvyšuje motivácia využívať ich, pričom ale celé fungovanie tohto systému je závislé od prepracovanej a hlavne funkčnej hromadnej dopravy. Zrýchlenie hromadnej dopravy sa dá veľmi jednoducho docieľiť vymedzovaním jazdných pruhov len pre hromadnú dopravu, čím sa docieli jej vyššia efektivita.

Na Slovensku máme nástroje, ktoré nám umožňujú riešiť problém dopravy komplexne. Týmito nástrojmi sú územný plán a generel dopravy. Generel dopravy spadá do územno-plánovacích nástrojov (územnoplánovacie podklady) a môže byť vypracovaný na úrovni sídla alebo zóny. V dopravnom inžinierstve sa používajú aj ďalšie koncepčné nástroje (dopravnoinžinierska dokumentácia), ktoré sa však v zásade premietajú do územnoplánovacej dokumentácie. Súčasťou je komplexné riešenie statickej a dynamickej dopravy vrátane cyklistických trás a dimenzovania parkovacích státí. Jedným z riešení pre stabilizovanie počtu parkovacích státí je ukončenie, alebo aspoň obmedzenie, zahusťovania obytných štruktúr

v sídlach. Pre centrá miest by bolo riešením zaviazanie investorov k vybudovaniu dostatočného počtu parkovacích miest v budovách. Konfliktnosť jednotlivých druhov dopravy sa dá riešiť úrovňovým alebo mimoúrovňovým križovaním, za použitia svetelnej a zvukovej signalizácie, ktoré prispievajú k zvýšenej bezpečnosti.

Sumár relevantných opatrení súvisiacich s hľadiskom bezpečnosti v súvislosti s automobilovou dopravou a peším pohybom:

- zmena organizácie dopravy - väčšia priorita pešieho a cyklistického pohybu;
- vytvorenie podmienok na nekonfliktný a oddelený pohyb peších a cyklistov, vytváranie cyklistických pruhov a cyklotrás;
- metódy znižovania rýchlostí motorových vozidiel („ostrovčeky“ a mierne zákruty nútiace šoférov spomaliť, zdrsnená/zvýšená úroveň cestnej komunikácie, nerovnorodá (nehomogénna) dlažba nevhodná pre rýchlu jazdu áut, spomaľovacie hrby, čítačky rýchlostí napojené na displeje upozorňujúce na aktuálnu rýchlosť áut atď.);
- priechody pre chodcov, semaforey, dopravné značenia a upozornenia, systém jednosmerných ciest v rámci sídlisk atď.;
- zlepšenie a pravidelná kontrola a údržba prvkov verejného osvetlenia v priestore priechodov cez cestu, zastávok MHD, chodníkov a komunikácií atď..

03. ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ – Človek ako pasívna, resp. aktívna súčasť prostredia

3.1. Kriminalita

Univerzálne riešenia proti kriminalite nejestvujú, ale dajú za zadefinovať riešenia, ktoré majú potenciál predchádzať vzniku kriminality alebo vedú k jednoduchšiemu dolapeniu páchatela. Opatrenia proti kriminalite by sa nemali zamerať len na jednotlivé časti sídla, pretože takýmto spôsobom často dôjde len k jej presunu do iných náchylných lokalít. Pred návrhom akýchkoľvek opatrení proti kriminalite treba vykonať dôkladnú analýzu problémov v území a dobre porozumieť jednotlivým súvislostiam. Efekt jednotlivých opatrení sa líši v závislosti od druhu fyzickej, socioekonomickej a kultúrnej štruktúry územia.

Členenie priestoru, jeho monitoring

Vhodné členenie prostredia na verejný, poloverejný a súkromný, dokáže redukovať niektoré druhy kriminality. Jasná definícia a čitateľnosť takéhoto členenia dokáže vhodne

usmerniť denný pohyb ľudí podľa potrieb daného územia. Vytváranie poloverejných vnútroblokov, spoločných uzavretých dvorov medzi radovou zástavbou, záhrad a ihrísk v obytnom súbore, dokáže efektívne nielen znížiť tranzit ľudí, ktorí v území nebývajú, ale tiež umocniť priestorovú väzbu obyvateľov k vymedzenému priestoru, a tým vytvoriť predpoklady pre účinnú sociálnu kontrolu priestoru.. Miestna komunita jednoduchšie kontroluje oprávnenosť vstupu jednotlivých osôb, a má vyšší prehľad o správaní sa jej členov (napr. mládeže patriacej do miestnej komunity). Vyššia intimita prostredia so sebou prináša lepšiu ochranu priestoru, pretože miestni obyvatelia nestrácajú nádej na dopátranie páchatela nelegálnych aktivít a neboja sa investovať do prostredia v strachu, že ho niekto beztriestne „zajtra“ zničí. Na druhej strane vytváranie dobre monitorovaných poloverejných priestorov vytláča tranzitný pohyb do zredukovaných verejných priestorov, a tak ich zahusťuje. Takéto verejné priestory predchádza vzniku málo frekventovaných zákutí v rámci sídelnej štruktúry, ktoré sú častým prostredím pre páchanie kriminality.

Zlepšenie vizuálnej kontroly

Ďalším vhodným nástrojom na predchádzanie kriminality je zlepšenie viditeľnosti v území. Dizajn novovznikajúcich štvrtí by sa mal riadiť frázou „okná sú oči ulice“ a navrhovať budovy tak, aby čo najviac ich rezidentov dokázalo z okien kontrolovať čo najväčšie územie verejného, poloverejného a súkromného prostredia. Vhodné zahustenie existujúcej zástavby s nízkym koeficientom zastavanosti tiež dokáže priniesť podobný efekt.

Vhodný mix funkcií bývania a občianskej vybavenosti, prináša so sebou vizuálnu kontrolu rezidentov nad občianskou vybavenosťou v nočných hodinách, keď sú služby nevyužívané, a naopak, užívatelia služieb v denných hodinách zabezpečujú vizuálnu kontrolu nad obydliami ľudí, ktorí sú počas dňa v práci.

Vhodná úprava verejnej zelene zvyšuje vizuálnu kontrolu. Odstránenie výhľadu brániacich spodných vetiev stromov a redukcia kríkovej zelene redukuje plochu neprehľadných zákutí, ktoré sú potenciálnym miestom pre rôzne nelegálne aktivity, ako priekupníctvo s návykovými látkami, násilie, sexuálne obťažovanie, či asociálne správanie. Odstránenie vzrastlej zelene v bezprostrednej blízkosti okien a dverí, redukuje riziko vlámania. Tieto zásahy by mali byť však realizované premyslene tak, aby tým neboli porušené ďalšie funkcie priestoru a zelene v ňom (napríklad hlukoizolačná, funkcia optickej bariéry, ekologická a pod.), resp. by sa malo vhodnou koncepciou mestskej zelene rátajúcou s jej pôsobením

v kontexte bezpečnosti už pri výsadbe predíšť potrebe dodatočných korekčných zásahov, ako je vyššie uvedené.

3.2. Človek ako súčasť komunity

Silná miestna komunita je najsilnejší článok boja proti kriminalite. Opatrenia podporujúce sociálnu inklúziu a povedomie členov komunity, výrazne prispievajú k bezpečnosti v území. Silná miestna komunita dokáže efektívne čeliť páchatelom zvonku, ale aj potláčať negatívne a protispoločenské chovanie jej vlastných členov.

Budovanie zariadení pre voľnočasové aktivity mladistvých, centrá pre liečbu drogových závislých, reintegračné centrá pre bezdomovcov a ďalšie zariadenia sociálnej infraštruktúry, podporujú boj s kriminalitou.

Zabezpečenie sociálneho a etnického mixu rozumnej mierky, je ďalším predpokladom vzniku silnej miestnej komunity. Na jednej strane interakcie v rámci zmiešanej komunity prispievajú k vzájomnému poznaniu, preberaniu či osvojovaniu si hodnotových rebríčkov, adaptácii štýlov života. Na druhej strane ľudia vo svojej prirodzenosti vyhľadávajú a chcú žiť v blízkosti ľudí s podobným životným štýlom a ambíciami. Je to ich prirodzená aspirácia a táto potreba po kultúrnej integrácii by im mala byť zabezpečená. Veľmi intenzívny socio-kultúrny mix so sebou prináša konflikty, ktoré často na seba preberajú podobu kriminálnych činov. Na druhej strane vytváranie rozsiahlych území v rámci mesta s monotónnou sociálnou, či etnickou štruktúrou vedie k exklúzii a prehľbovaniu nerovností.

Avšak sociologický význam komunity má oveľa väčší presah ako len oblasť (prevencie) kriminality. Platí však, že podpora kolektívneho myslenia občanov patrí medzi ťažšie realizovateľné opatrenia na zvýšenie bezpečnosti urbánneho priestoru. Jedná sa o ľudskú charakteristiku, ktorú viac ako legislatívne nástroje ovplyvňuje samotný stav priestoru, či charakteristiky komunity, do ktorej občan, ako užívateľ priestoru, patrí. Preto by zvolené opatrenia mali tak formovať komunity a ich organizačné schopnosti, ako aj priestor v ktorom žijú, ktorý zdieľajú a z ktorého majú prospech.

Zvýšenie povedomia a vzťah občanov k priestoru

Jedným zo zásadných problémov zlyhávania pokusov kolektívneho spravovania býva slabá úroveň povedomia občanov kokolitému priestoru. Bez tohto aspektu je zdravé fungovanie komunitného života a z neho vyplývajúce aktivity v priestore len ťažko

uskutočiteľné. Priestor samotný by mal svojim užívateľom poskytovať kvality, ktoré by ich motivovali k zvýšenému záujmu o jeho stav, či budúci rozvoj. Vzájomná interakcia medzi priestorom a užívateľmi je preto dôležitým a primárnym krokom pre ďalšie opatrenia kolektívneho spravovania.

Vyčlenenie vhodných častí priestoru pre kolektívnu správu

Ako už bolo vyššie spomenuté, nie všetky zložky verejného priestoru majú vhodné predpoklady na aplikáciu prístupov kolektívneho spravovania, keďže nemôžu byť v potrebnej miere považované za spoločné priestory jasne definovanej komunity. Z tohto dôvodu je nevyhnutné zabezpečiť komplexnú analýzu priestoru identifikujúcu miesta, ktoré by kolektívnymi opatrenia vedeli byť z bezpečnostného hľadiska modifikované. Prítom je potrebné brať do úvahy takisto existujúce komunity a ich priestorové súvislosti a spojitosti, aby nedošlo k neprirodzenému rozčleneniu už existujúcich štruktúr a vytváraniu nových nefunkčných. Lokalizácia takýchto miest by mala rešpektovať možnosti ich vzájomného prepojenia, ktoré by umožňovalo interakciu medzi jednotlivými komunitami.

Vytvorenie komunitných inštitúcií na spravovanie priestoru

Samotná inštitucionalizácia kolektívnych prístupov k spravovaniu územia predstavuje jednu z najväčších výziev spoločného užívania územia. Identifikácia vhodnej formy inštitúcií schopných zabezpečiť spoluprácu komunit s verejným a súkromným sektorom pri tvorbe a správe spoločného priestoru je doteraz predmetom výskumu mnohých tímov odborníkov. Charakter komunity, jej mierka, či vzťah k priestoru a okolitým komunitám sa v mnohých prípadoch líši, čo zvyšuje nároky na flexibilitu inštitúcie garantujúcej správu priestoru. V rámci nej sa však naskytajú aj ďalšie výzvy v podobe určenia vnútorných pravidiel, monitoringu činností, ako aj udeľovania sankcií. Jej správne fungovanie je preto základným predpokladom kolektívneho spravovania spoločného priestoru komunitami, ako aj zabezpečenia jeho bezpečnosti.

04. ČLOVEK AKO VZŤAŽNÝ OBJEKT (= bezpečnosť pre koho)

Oblasť bezpečnosti, tzv. znevýhodnených skupín, je veľmi úzko prepojená s oblasťou fyzickej bezpečnosti v meste a podobne, ako túto kategóriu, ju možno rozdeliť do

niekoľkých podskupín:

4.1. Hmotovo-priestorové riešenie prostredia – fyzická bezpečnosť prostredia

- prístupnosť pevných vodiacich línií (steny budov a pod.), príp. správna aplikácia vodiacich línií na povrchu komunikácií k najbližšiemu pevnému orientačnému bodu pre zrakovo postihnutú osobu;
- jasné odlíšenie hranice pri zmene charakteru priestoru (verejný, poloverejný, súkromný) aj iným spôsobom, ako vizuálnym (napr. zmenou typu dlažby).

4.2. Kvalita orientácie v priestore

- vodiace línie vedúce k orientačným prvkom, ako sú napr. tyflomapa, orientačné panely atď.;
- umiestnenie informačných panelov a automatov v obslužnej výške pre osoby na invalidnom vozíku;
- uvedenie informácie i v zvukovej podobe, príp. dotykovej (napr. plastická mapa, informácia v Braillovom alebo reliéfnom písme);
- pasívna komunikácia informačných prvkov nielen v úradnom jazyku krajiny;
- rozšírenie pasívnej komunikácie v podobe piktogramov;
- informačné prvky v primeranej veľkosti, farebnom kontraste, v prípade potreby výraznejšie osvetlené;
- označenie bezbariérových trás v prostredí.

4.3. Kvalita osvetlenia v priestore

- osvetlenie/odlíšenie osvetlením priestoru tam, kde je zvýšené riziko úrazu (napr. schodisko, priechod cez cestu atď.);
- umiestnenie osvetlenia tak, aby nevznikali nebezpečné odrazy svetla od lesklých plôch.

4.4. Výber materiálov

- výber povrchových materiálov objektov nespôsobujúcich/zamedzujúcich odrazu svetelných lúčov.

4.5. Bariérovosť prostredia z hľadiska fyzickej štruktúry

- aplikácia debarierizačných opatrení pre jednotlivé špecifické skupiny tak, aby sa opatrenie pre jedného nestalo bariérou pre druhého, a naopak. Napr. zníženie obrubníka na priechode pre chodcov pre vozičkára bez aplikácie reliéfnej dlažby pre určenie rozhrania cesty a chodníka pre zrakovo postihnutého;
- vodiace línie vedúce k vchodom významných budov občianskej vybavenosti (úrady, pošta, autobusová a vlaková stanica, kultúrne inštitúcie atď.) a k významným miestam (zástavka MHD, orientačný panel, semafor so zariadením pre zrakovo a kombinovane postihnuté osoby, automat na cestovné lístky atď.).

4.6. Bezpečnosť z hľadiska dopravy

- aplikácia zariadenia na priechodoch pre chodcov určeného pre zrakovo a kombinovane postihnuté osoby (tyfloplán priechodu pre chodcov s vyznačením smeru jazdy a počtom dopravných pruhov, existenciou ostrovčeka, akustický signál, vibračné zariadenie signalizujúce „zelenú“ pre kombinovane postihnutú osobu, alebo pre rozpoznanie dopravnej situácie, ak sa prekrýva akustický signál z viacerých blízko lokalizovaných zdrojov).

05. LEGISLATÍVNE A INŠTITUCIONÁLNE PROSTREDIE

5.1. Opatrenia vo sfére vlastníckych vzťahov

Základom pre bezpečnosť ako kvalitu priestoru je jasné vymedzenie vlastníckych vzťahov a ich priemet do organizácie priestoru a zodpovedností. Osobitne sa to týka implementácie režimov manažmentu verejných priestorov s charakterom spoločných statkov, t.j. priestorov, ktoré sú v spoločnom vlastníctve, resp. v spoločnom užívaní viacerými subjektmi, resp. viaceré subjekty participujú na profitoch z užívania priestoru.

5.2. Opatrenia vo sfére dostupnosti zbraní

V nadväznosti na nebezpečenstvo zbraní z pohľadu bezpečnosti v priestore sú kľúčové opatrenia smerujúce ku usmerneniu ich dostupnosti, držby (legálnej, ilegálnej), ku zamedzeniu neodbornej manipulácie a ku eliminácii možnosti ich zneužitia. V priestore je taktiež

nevyhnutným opatrením predchádzať možným technickým poruchám a neodbornej manipulácii so zbraňami, resp. ich dôsledkom, mimoriadnym udalostiam, výskytu kriminálnych činov s použitím zbrane vrátane tých, ktoré sú prejavom sociálnej neprispôobilosti.

5.3. Opatrenia vo sfére dostupnosti jedov

Vo vzťahu k rizikám vyplývajúcim z dostupnosti jedov je kľúčovým faktorom prevencia, t.j. identifikácia výskytu jedov a opatrenia na zamedzenie/reguláciu prístupu k nim a na ich likvidáciu, pokiaľ sú v prostredí identifikované. Ďalšou oblasťou opatrení sú opatrenia pre zamedzenie šíreniu jedov (úmyselnou aplikáciou, šírením do prostredia/kontamináciou, distribúciou/predajom), resp. opatrenia pre zamedzenie vystavenia verejnosti ich účinkom, a to v polohe preventívnej i sanačnej (protifajčiarska ochrana verejnosti, evakuácia).

5.4. Opatrenia vo sfére organizačnej/inštitucionálnej

Kľúčovými skupinami opatrení „inštitucionálnej bezpečnosti“ sú:

- opatrenia na zabezpečenie kontroly verejných priestorov, vrátane odhaľovania rizík a identifikácie vinníkov a vrátane prítomnosti zložiek ochrany ako garancie bezpečnosti;
- opatrenia na zabezpečenie efektívnej pomoci a súčinnosti záchranných zložiek v príp. ohrozenia vrátane voľby vhodných komunikačných kanálov (vrát. špecifických skupín), pomoc pri orientácii v priestore;
- preventívne pôsobenie prostredníctvom výchovno-propagačných aktivít;
- vytvorenie platformy pre spoločný postup orgánov a inštitúcií, ktoré sú nositeľmi rozhodovacích právomocí, napr. mesto, samosprávny kraj, obvodný úrad, a inštitúcií zodpovedných za kontrolu a služby v oblasti bezpečnosti;
- príprava operačných dokumentov pre koordináciu postupu pri realizácii podujatí s kumuláciou veľkého počtu návštevníkov, ktorú môže uľahčiť vypracovaný modelový bezpečnostný projekt pre priestor/priestory, v ktorých sa takéto podujatia pravidelne realizujú.

5.5. Opatrenia vo sfére informačnej/vzdelávacej infraštruktúry

V tejto oblasti je najdôležitejšie sa zamerať na:

- senzibilizáciu verejnosti a zvýšenie jej vnímavosti vo vzťahu k bezpečnostným rizikám;

- zvyšovanie právneho vedomia, schopnosti spolupráce a sociálnych interakcií, komunikačné schopnosti;
- výchovu k rozvoju špecifických schopností vnímania, k socializácii s prostredím (spoznávaním), osobitne u operačných a zásahových pracovníkov komunikujúcich so špecifickými skupinami obyvateľstva, ktorých schopnosť odovzdať a prijímať informácie je z hľadiska ich mentálneho a fyzického vybavenia obmedzená (deti, hluchonemí, mentálne postihnutí a pod.);
- rozvoj návykov správania sa účastníkov dopravy – napr. dopravné ihrisko.

5.6. Opatrenia v oblasti právnej/inštitucionálnej

Ide najmä o:

- zapracovanie problematiky bezpečnosti do koncepčných a strategických dokumentov na úrovni štátnej správy a samosprávnych orgánov – napr. do záväzných a smerných regulatívov na úrovni zóny;
- zavedenie inštitútu, tzv. bezpečnostnej doložky ako povinnej súčasť všetkých rozvojových a investičných dokumentov, s orientáciou na zahrnutie problematiky bezpečnosti a príslušných opatrení a posúdenie dopadu realizácie v nich obsiahnutých zámerov na bezpečnosť v meste/sídle;
- zabezpečenie dohľadu nad a vymožitelnosti rešpektovania noriem pre bezpečnosť pohybu špecifických skupín obyvateľstva na úrovni sídiel;
- delimitácia právomocí adekvátnych k riešeniu bezpečnostných problémov na jednotlivé zložky inštitucionálneho systému (napr. právo identifikovať lokalizáciu hovoru z mobilného zariadenia).

5.7. Opatrenia v oblasti personálnej a technickej vybavenosti priestoru

Opatrenia v oblasti personálnej a technickej vybavenosti priestoru sú reprezentované najmä:

- zabezpečením prítomnosti adekvátnych technických/materiálnych prostriedkov pre vylúčenie/zníženie rizík/škôd a jednoduchosťou/intuitívnosťou ich použitia aj pre špecifické skupiny obyvateľstva;
- zabezpečením fungovania zodpovedajúcich inštitúcií (osôb) zodpovedných za

prevenciu/riešenie vzniknutých bezpečnostných ohrození;

- zabezpečením prítomnosti reprezentantov zodpovedných inštitúcií v priestore (príslušníci polície vo verejných priestoroch, záchranné zložka pri hromadných akciách atď.);
- zviditeľnením pripravenosti zodpovedných zložiek pre riešenie krízových situácií (evakuačné plány, vyznačenie núdzových/únikových trás atď.);
- vypracovaním zonácie mesta, v ktorej sú vyznačené zóny s obmedzeným prístupom, resp. so sťažnými bezpečnostnými podmienkami (tma, zlá orientácia, horľaviny atď.) a prijatím adekvátnych opatrení na zlepšenie ich operability v priestore;
- zabezpečením technickej vybavenosti priestoru, vrátane pasívnych prvkov bezpečnosti, ako sú deliace prvky oddeľujúce pešiu, cyklistickú a automobilovú dopravu, svetelná signalizácia, zvýšené/odlíšené osvetlenie kolíznych bodov, prvky horizontálneho a vertikálneho značenia, podchody, nadchody, ale aj oplotenie, prvky signalizačné a komunikačné a pod..

ZÁVER

Predložená štúdia mesta Trenčín nemá za úlohu komplexne zhodnotiť úroveň urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín, ale predstavuje modelovú aplikáciu metodiky komplexného hodnotenia mestského priestoru v kontexte bezpečnosti, ktorá má slúžiť ako praktická pomôcka pre predstaviteľov samospráv pri riešení problematiky urbánnej bezpečnosti. Keďže v súčasnosti pokračujú aktivity zamerané na konkrétnu aplikáciu vytypovaných opatrení v meste Trenčín, štúdia nevenuje bližšiu pozornosť implementačným a monitorovacím fázam procesu. Z tohto dôvodu štúdia sleduje len prvých 6 krokov vrátane katalógu nástrojov na riešenie urbánnej bezpečnosti v meste Trenčín.

PRÍLOHY

PRÍLOHA A - PODROBNÝ POPIS INTERAKCIÍ PRE KATEGÓRIU FYZICKÁ ŠTRUKTÚRA

Súradnice	Označenie interakcie	Popis interakcií
1.1 Hmotovo-priestorová kompozícia priestoru		
1.1.1 + A.A.A	šírenie nečistôt biologického charakteru	riziká vzniku a šírenia plesní, nečistôt, nákazy (napr. vodojemy, vodné nádrže, zdroje pitnej vody – možnosti úmyselnej či neúmyselnej kontaminácie zdroja)
1.1.1 + A.A.B	šírenie nečistôt chemického charakteru	radiácia, azbest, toxické a zdravie ohrozujúce stavebné materiály a látky používané pri výstavbe (napr. laky, postreky, nátery...)
1.1.1 + A.A.C	fyzické ohrozenie človeka	riziká vyplývajúce zo zmeny stavu fyzickej štruktúry, napr. oddelenie sa časti stavby, budovy, objektu, úlomky, pád omietky, zavalenie, pád lešenia, úrazy spôsobené nedostatočne pripevnenými časťami konštrukcie (reklamné pútače, markízy, pergoly, slnečníky, stany, prestrešenia, pódia, billboardy, tribúny...)
	ohrozenie homeostázy človeka príliš chladným alebo horúcim prostredím	teplota (zvýšená alebo znížená) – skleníky, laboratóriá, exteriérové pracoviská alebo rekreačné prevádzky počas dní v roku, kedy pobyt v nich môže spôsobiť ohrozenie zdravia alebo života človeka z hľadiska akumulácie tepla materiálom, panelové bytové domy, zle (tepelné) izolované objekty, oslnenie / zatienenie objektov
	ohrozenie sluchového aparátu človeka	hluk – oblasti so zvýšenou hladinou hluku, pobyt, v ktorých obnáša riziko trvalých alebo dočasných porúch sluchu (frekvencované cesty, diaľnice, križovatky, stavebné areály...) - vlastnosť stavebného materiálu odrážať, šíriť zvuk, prípadne ho deformovať meniť (riziko dezinterpretácie)
	ohrozenie dýchacieho aparátu človeka	prašnosť - oblasti so zvýšenou prašnosťou, pobyt, v ktorých obnáša riziko trvalých alebo dočasných porúch dýchacieho aparátu, riziko vzniku alebo zhoršenia alergie, alebo chorôb súvisiacimi s dýchaním, povrchy a materiály, ktoré sú zdrojom prachu (stavebné materiály, frekvencované cesty, nespevnené plochy, diaľnice, križovatky, stavebné areály...)
	svetelný smog	svetelný smog – reflexnosť povrchu, schopnosť materiálu odrážať, násobiť svetlo, objekty, ktoré sú samotným zdrojom svetla, reflexné povrchy, (reklamné tabule, panely, pohyblivé reklamy) - riziko psychickej nepohody, nervozity
1.1.1 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	riziko nervozity, stresu, pocitov úzkosti, zapríčinené fyzickou alebo psychickou nepohodou človeka, vyplývajúcou z fyzického prostredia (kompozícia hmoty a priestoru atď.)
1.1.1 + A.C	zranenia vyplývajúce o statických a pohyblivých časti objektov	nehomogénny povrch, obnášajúci riziko pádu, úrazu (šmyklavé povrchy, príliš hladké a čisté povrchy v kombinácii s vodou, vlhkosťou, ľadom), hrboľaté povrchy (jamy, vypukliny, praskliny, škáry), pohyblivé časti objektov – mlyn, otočné dvere, vysúvajúce a zasúvajúce sa časti objektov (schodiská, rebríky), eskalátory, paternostery, dynamické súčasti objektov

1.1.1 + A.D	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	úzke uličky, priestory, podchody, odľahlé časti mesta, priestory, ktoré svojimi fyzickými parametrami môžu vzbudzovať dojem, že nie sú nikým monitorované, poskytujú vhodné útočisko na kriminálne správanie
1.1.1 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	hmotovo- priestorová kompozícia, ktorá vytvára neprehľadné priestory, neposkytuje záchytné body na vytvorenie mentálnej mapy, účastník priestoru stráca orientáciu, kontrolu nad priestorom – riziko stratenia
1.1.1 + B.C	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	úzke uličky, priestory, podchody, zákutia odľahlé časti mesta, priestory, ktoré svojimi fyzickými parametrami môžu vzbudzovať dojem, že nie sú nikým monitorované, poskytujú vhodné útočisko na kriminálne správanie, podobne priestory, do ktorých je možné ľahko a nepozorovane vniknúť, skryť sa (napr. nízko umiestnené okná objektov, balkóny, terasy...)
1.1.1 + B.D	asociálne správanie	úzke uličky, priestory, podchody, odľahlé časti mesta, priestory, ktoré svojimi fyzickými parametrami môžu vzbudzovať dojem, že nie sú nikým monitorované, priestory, ktoré netvorí súčasť "spoločného vlastníctva" - poskytujú podhubie pre vznik a rozmach asociálnych skupín (prípadne aktivity sociálne neprispôsobivých jednotlivcov)
1.1.1 + B.E	anonymita prostredia	hmotovo- priestorová kompozícia, ktorá vytvára "anonymné" priestory, bez akcentov a dominánt, ľahko zapamätateľných prvkov, stáva sa "šedou" (napríklad spustené sídlisko), neposkytuje prvky, na základe ktorých sa účastník priestoru môže/dokáže s ním identifikovať
1.1.1 + B.F	neatraktivita prostredia	hmotovo- priestorová kompozícia, fyzická atraktivita priestoru, ktorá "pozýva" alebo "odrádza" účastníka od vstupu do priestoru, prípadne vykonávanie určitých aktivít v danom priestore
1.1.1 + B.J	priestorová exklúzia	uzavretosť priestorov, ktorá môže viesť až k priestorovej exklúzii v rámci mesta, zníženiu návštevnosti, strachu pobytu v danom priestore, vyčlenení z hlavných trás pešieho pohybu / pobytu
1.1.1 + B.K	nepohoda, nervozita v správaní	kompozícia a fyzické vlastnosti priestoru a materiálov, ktoré ovplyvňujú duševné rozpoloženie človeka (napr. výška zástavby, farebnosť povrchov...)
1.1.1 + C.A	degradácia územia	nevhodná hmotovo-priestorová kompozícia, spoločne s neatraktívne zvolenou funkciou objektov, resp. vyčerpaním sa dopytu po určitej funkcii (a ďalšími faktormi – bezpečnosť, finančná nákladnosť...), predurčujú určitú časť mesta v neúspech, neoblúbenosť, ktoré sú predpokladom odlivu užívateľov, straty atraktivity priestoru, čím sa daný priestor dočasne alebo trvalo dostáva na perifériu (verejného) záujmu – riziko degradácie územia
1.1.1 + C.B	kriminalita v prostredí	nechránené priestory, priestory bez dohľadu, bez monitoringu, vzbudzujúce pocit, že sa vymykajú z "verejného majetku" – riziko poškodzovania majetku, krádeže...

1.1.1 + D.A	kontaminácia životného prostredia s dopadom na zdravie a život človeka	zdraviu škodlivé materiály a život ohrozujúce materiály, ich prenikanie do ovzdušia, pôdy, vody, šírenie, kontaminácia prostredia, elektrárne – riziko výbuchu, ožiarenia, prevádzky pracujúce s radiáciou (röntgeny, nemocnice, laboratória) – riziko ožiarenia prevádzky vyrábajúce alebo používajúce nebezpečné látky, jedy, laky, riedidlá, lepidlá, pohonné hmoty (výpary, spaľovanie) – riziko otravy
1.1.2 + A.A.A	šírenie nečistôt biologického charakteru	staré, degradované, neudržiavané časti mesta – riziko akumulácie špiny, vytvorenie podmienok pre vznik, resp. šírenie chorôb, infekcií, batérií a vírusov (potkany, odpadky, rozklad jedla, nečistota)
1.1.2 + A.A.C	fyzické ohrozenie človeka	staré, degradované, neudržiavané časti mesta - oddelenie časti konštrukcie, pád budovy, objektu, zavalenie, poškodenie majetku
1.1.2 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	staré, degradované, neudržiavané časti mesta – riziko vzniku strachu, psychickej nepohody, nervozity, obáv o zdravie, prípadne život
1.1.2 + A.D	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	staré, degradované, neudržiavané časti mesta, väčšinou mimo centra mesta – (ne)starostlivosť o tieto priestory vytvára atmosféru poskytujúcu vhodné útočisko na kriminálne správanie
1.1.2 + B.C	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	staré, degradované, neudržiavané časti mesta, väčšinou mimo centra mesta – (ne)starostlivosť o tieto priestory vytvára atmosféru poskytujúcu vhodné útočisko pre kriminálne správanie
1.1.2 + B.D	asociálne správanie	staré, degradované, neudržiavané časti mesta – riziko straty identity, anonymný priestor, podmienky pre vznik a rozmach asociálnych skupín (prípadne aktivity sociálne neprispôsobivých jednotlivcov)
1.1.2 + B.E	anonymita prostredia	staré, degradované, neudržiavané časti mesta – riziko straty identity, anonymný priestor, neposkytuje prvky, na základe ktorých sa účastník priestoru môže/dokáže s ním identifikovať
1.1.2 + C.A	degradácia územia	staré, neudržiavané, neobľúbené časti mesta, priestory, ktoré sa "vyčerpali", nemajú v súčasnej podobe čo viac ponúknuť – riziko degradácie územia
1.1.2 + C.B	kriminalita v prostredí	degradované priestory, resp. objekty, ktoré nie sú pod stálou kontrolou (napr. technické diela – staveniská, podchody, mosty, železnice, stanice, stĺpy (elektrického) vedenia...) – zraniteľné na poškodzovanie (fyzické poškodenie, znemožnenie funkcie, graffiti), krádež častí vybavenia...
1.1.3 + A.C	zranenia vyplývajúce z nedostatočného osvetlenia	nedostatočné osvetlenie priestoru, strata kontroly (dominancie) nad priestorom – riziko pádu, úrazov, smrti
1.1.3 + A.D	kriminalita podporená nevhodným osvetlením	nedostatočné osvetlenie priestoru, strata kontroly (dominancie) nad priestorom – takéto priestory poskytujú vhodné podmienky pre kriminálne správanie
1.1.3 + B.A	strata orientácie vyplývajúca z nedostatočného osvetlenia	nedostatočné osvetlenie priestoru, strata kontroly (dominancie) nad priestorom – pri strate svetelnosti sa priestor, ktorý je za vhodných osvetľovacích podmienok čitateľný, môže stať neprehľadným – riziko straty orientácie

1.1.3 + B.C	kriminalita podporená nevhodným osvetlením	nedostatočné osvetlenie priestoru, strata kontroly (dominancie) nad priestorom – pri strate svetelnosti sa priestor, ktorý je za vhodných osvetľovacích podmienok čitateľný, môže zmeniť na atmosféru uľahčujúcu kriminálne správanie (nepozorované priblíženie, schovanie sa, jednoduchší útek ako za dokonalej viditeľnosti)
1.1.3 + C.B	kriminalita podporená nevhodným osvetlením	chýbajúce osvetlenie počas noci, tmavé priestory počas dňa, mimo frekventovaných miest pohybu ľudí (lepšie možnosti páchateľa schovať sa, nepozorovane sa priblížiť, utiecť) – vytvárajú podmienky na kriminálne správanie, poškodzovanie majetku, krádež
1.1.4 + A.C	zranenia vyplývajúce z nedostatočného osvetlenia	nedostatočné osvetlenie priestoru, strata kontroly (dominancie) nad priestorom – riziko pádu, úrazov, smrti
1.1.4 + A.D	kriminalita podporená nevhodným osvetlením	nedostatočné osvetlenie priestoru, strata kontroly (dominancie) nad priestorom – takéto priestory poskytujú vhodné podmienky pre kriminálne správanie
1.1.4 + B.A	strata orientácie vyplývajúca z nedostatočného osvetlenia	nedostatočné osvetlenie priestoru, strata kontroly (dominancie) nad priestorom – pri strate svetelnosti sa priestor, ktorý je za vhodných osvetľovacích podmienok čitateľný, môže stať neprehľadným – riziko straty orientácie
1.1.4 + B.C	kriminalita podporená nevhodným osvetlením	nedostatočné osvetlenie priestoru, strata kontroly (dominancie) nad priestorom – pri strate svetelnosti sa priestor, ktorý je za vhodných osvetľovacích podmienok čitateľný, môže zmeniť na atmosféru uľahčujúcu kriminálne správanie (nepozorované priblíženie, schovanie sa, jednoduchší útek ako za dokonalej viditeľnosti)
1.1.4 + C.B	kriminalita podporená nevhodným osvetlením	nevhodné, nedostatočné osvetlenie počas noci umožňuje lepšie podmienky pre páchateľa schovať sa, nepozorovane sa priblížiť, utiecť) – povzbudzuje kriminálne správanie, poškodzovanie majetku, krádež
1.1.5 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	priveľká uzavretosť priestoru – riziko pocitu stiesnenosti, straty orientácie, klaustrofóbia, pocit "ťažoby" priestoru s negatívnym prejavom na ľudskom správaní (stres, nervozita, iracionálne správanie)
1.1.5 + A.D	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	priveľká uzavretosť priestoru – riziko pocitu stiesnenosti, straty dominancie nad priestorom, strata prehľadu a kontroly situácie, je dokázané, že pri pobyte v takýchto priestoroch prejavujú ľudia väčší strach a obavy o svoj život, prípadne majetok (riziko útoku, krádeže, napadnutia)
1.1.5 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	priveľká uzavretosť priestoru – riziko pocitu stiesnenosti, straty dominancie nad priestorom, strata prehľadu a kontroly situácie
1.1.5 + B.C	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	priveľká uzavretosť priestoru – riziko pocitu stiesnenosti, straty dominancie nad priestorom, strata prehľadu a kontroly situácie, prostredie uľahčujúce kriminálne správanie
1.1.6 + A.A.C	fyzické ohrozenie človeka, úraz, zranenie	nevhodne zvolený povrch (podlaha, dlažba, omietka atd.), predovšetkým v priestoroch koncentrácie ľudí (pešia zóna, detské ihriská) – riziko úrazu pri páde, nevyhovujúci stav (cestných) komunikácií – riziko pre (motorovú) dopravu, havárie, vykoľajenie...

1.1.6 + A.C	fyzické ohrozenie človeka, úraz, zranenie	nehodne zvolený povrch (podlaha, dlažba, omietka atd.), predovšetkým v priestoroch koncentrácie ľudí (pešia zóna, detské ihriská) – riziko úrazu pri páde, nevyhovujúci stav (cestných) komunikácií – riziko pre (motorovú) dopravu, havárie, vykoľajenie...
1.1.7 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	"ťažké farby", monotónne a monochromatické farby, znížená kvalita osvetlenia, tmavosť priestoru – riziko vzniku depresie, psychickej nepohody, iracionálneho správania
1.1.8 + A.A.A	biologické ohrozenie fyzikum človeka	- zdroje tepla – človek prežije v akomkoľvek prostredí, pokiaľ má zabezpečený dostatočný prístup kyslíka a prijateľné tepelné podmienky – v chladnom prostredí (nefunkčný alebo nedostatočne výkonný zdroj tepla) – riziko podchladenia, omrzlín, vzniku choroby, zamrznutia, smrti..., v prípade nesprávne fungujúceho zdroja tepla (príliš vysoké teploty) – riziko vzniku psychickej nepohody, resp. zdravotných problémov v prípade dehydrácie - telo sa zbavuje príliš veľkého množstva vody za krátky čas – riziko prehrievania organizmu, infarktu, odpadnutia, choroby - zdroje žiarenia – riziko vystavenia sa príliš veľkému množstvu (rádioaktívneho, röntgenového atd.) žiarenia, elektrárne, laboratóriá, zdravotníctvo – riziko smrti, choroby, rakoviny, genetické poruchy potomstva, trvalé postihnutie - zdroje vibrácií – riziko psychickej nepohody, vibrácie sú často sprevádzané aj akustickou nepohodou, prekročením prijateľnej úrovne hluku, fyzickými otrasmi... vnútorné orgány človeka pracujú na určitej frekvencii, pokiaľ je táto narušená vibráciami pôsobiacimi na frekvenciách podobného rozsahu, vznik psychickej aj fyzickej nepohody, omdlenia, nevoľnosti, riziko straty schopnosti vykonávať v danom prostredí akúkoľvek činnosť...
1.1.8 + A.A.B	chemické ohrozenie fyzikum človeka	zdroje žiarenia – riziko vystavenia sa príliš veľkému množstvu (rádioaktívneho, röntgenového atd.) žiarenia, elektrárne, laboratóriá, zdravotníctvo – riziko smrti, choroby, rakoviny, genetické poruchy potomstva, trvalé postihnutie
1.1.8 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	zdroje tepla, žiarenia, vibrácií – pokiaľ parametre produkovaného tepla, žiarenia, resp. vibrácií presiahnu individuálny prah únosnosti, riziko vzniku psychickej nepohody, stresu
1.1.8 + A.C	fyzické ohrozenie človeka	zdroje tepla, žiarenia, vibrácií – pokiaľ parametre produkovaného tepla, žiarenia, resp. vibrácií dlhodobo presiahnu individuálny prah únosnosti, riziko trvalého poškodenia zdravia, ktoré môže viesť až k usmrteniu, resp. priamo smrti zavinenej, napr. príliš vysokou dávkou rádioaktívneho žiarenia atd.
1.1.8 + A.E	ožiarenie a genetické mutácie na človeku, alebo jeho potomstve	zdroje žiarenia – riziko vystavenia sa príliš veľkému množstvu (rádioaktívneho, röntgenového atd.) žiarenia, zamestnanci pracujúci v prevádzkach elektrární, laboratóriách, zdravotníctve – riziko smrti, choroby, rakoviny, genetickým poruchám potomstva, trvalého postihnutia

1.1.8 + C.A	degradácia územia	zdroje tepla, žiarenia, vibrácií – pokiaľ tieto faktory prítomné v prostredí presahujú mieru tolerancie ľudského organizmu, človek má tendenciu sa takýmto územiám vyhýbať (stavebné areály, prevádzky výrobných areálov, miesta rekonštrukcie verejnej infraštruktúry, rekonštrukcie domov, novostavby...), čím sa prostredie (v prípade dlhodobých zdrojov) stáva neatraktívnym, riziko straty identity, odcudzenia a tým postupnej degradácie územia
1.1.8 + D.A	kontaminácia životného prostredia s dopadom na zdravie a život človeka	zdroje tepla, žiarenia, vibrácií – v prípade, ak sú nekontrolovateľné, presahujúce mieru únosnosti prostredia – môžu negatívnym spôsobom vplyvať na faunu a flóru, vyhubenie určitého druhu v danom prostredí, riziko kontaminácie pôdy (ožiarenie), riziko závadnosti plodín vypestovaných v takomto prostredí, celkový úpadok prírodného prostredia
1.2 Organizovanosť fyzickej štruktúry, čitateľnosť, hierarchia priestorov		
1.2 + A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	zlá organizácia priestorov, neprehľadnosť, nečitateľná hierarchia priestorov, multifunkčnosť priestoru, prelínanie priestorov, nejednoznačnosť, nepostačujúca veľkostná kapacita a priepustnosť priestoru (napr. železničné peróny, športové štadióny...) - riziko straty kontroly (dominancie) nad priestorom – riziko stratenia, pádu, úrazov, smrti
1.2 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	komplikovanosť priestoru, neprehľadná organizácia priestoru, vyžadujúceho na orientáciu, určité kognitívne schopnosti, skúsenosti, neintuitívny priestor – riziko straty orientácie účastníka pri jeho prvej skúsenosti s takýmto priestorom (deti, seniori, cudzinci...)
1.2 + B.C	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	zlá organizácia priestorov, neprehľadnosť, nečitateľná hierarchia priestorov, multifunkčnosť priestoru, prelínanie priestorov, nejednoznačnosť, nepostačujúca veľkostná kapacita a priepustnosť priestoru (napr. železničné peróny, športové štadióny...), veľké množstvo ľudí – riziko splynutia osôb s nečestnými úmyslami v dave
1.3 Zeleň ako fyzický a priestorotvorný prvok		
1.3 + A.A.C	fyzické ohrozenie človeka	zeleň produkujúca alergénne prvky, látky dráždiace sliznicu, znemožňujúce pobyt v danom priestore – riziko straty kontroly nad vlastným správaním, vyvolanie záchvatu
1.3 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	rozdielna "hustota" prvkov zelene počas rôzneho obdobia v roku – premenlivá viditeľnosť, riziko vzniku vizuálnej bariéry, straty orientácie, chýbajúci prehľad o situácii, priveľké alebo príliš malé množstvo zelene v prostredí – nepohoda, nervozita, stres
1.3 + A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	smrť alebo úraz spôsobený prírodným prvkom (napr. odlomenie konáru, zavalenie, vyvrátenie kmeňa stromu, rozštípenie)
1.3 + A.D	kriminalita v prostredí	zeleň poskytujúca ochranu a útočisko potenciálnemu páchatelovi trestného činu, hustý zelený porast, koruna stromu atď. - príprava na násilný čin, resp. zjednodušený útek, maskovanie sa
1.3 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	rôzne "režimy" zelene počas ročných období (najmä opadavá zeleň) – znemožnenie priehľadov, "ukrytie" významného orientačného prvku (popínava zeleň, košaté koruny vzrastlej zelene počas letných mesiacov...), vytvorenie vizuálnej, resp. akustickej bariéry - riziko straty orientácie

1.3 + B.K	nepohoda, nervozita v správaní	absentujúca zeleň – riziko negatívneho vplyvu na ľudskú psychiku, rýchlejšia únava ľudského organizmu, nepohoda, z nej vyplývajúce iracionálne správanie jedinca, príliš veľké množstvo zelene a prírodných prvkov – únava, vyčerpanosť
1.3 + D.A	kontaminácia životného prostredia s dopadom na zdravie a život človeka	hniloba, pleseň, šírenie ochorenia v rámci prírodných prvkov, nekontrolovaný únik hnojacích alebo chemických ošetrovacích prvkov (postrek) do prírodného prostredia, kontaminácia
1.4 Fauna, flóra a mikroorganizmy		
1.4 + A.A.A	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	fauna a flóra produkujúca alergénne prvky, látky dráždiace sliznicu, znemožňujúce pobyt v danom priestore – riziko straty kontroly nad vlastným správaním, vyvolanie záchvatu, prenos chorôb pomocou živých organizmov (napr. v srsti zvierat), kliešť obyčajný – encefalitída, lymská borelióza, anaplazmóza, tularémia
1.4 + A.A.B	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	fauna priamo, prípadne flóra fyzicky ohrozujúca ľudský život (uštipnutie, zadusenie, uhryznutie, vstreknutie jedu, prenos chorôb)
1.4 + A.A.C	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	fauna fyzicky ohrozujúca život – bojové plemená psov, plazy (škrtiče), kontakt so zvieratami predstavujúcimi ohrozenie života človeka (predovšetkým horské a vidiecke oblasti) – medveď, vlk, jeleň, zubor...
1.5 Iné prvky prírodného charakteru		
1.5 + A.A.A	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	voda – šírenie infekcií, vhodné podhubie pre koncentráciu hmyzu prenášajúceho choroby, voda v kombinácii s vysokou teplotou – rozmnožovanie baktérií, vírusov, choroboplodné zárodoky, infekcie
	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	pôda/geológia – teplota, zadržiavanie škodlivých látok, kontaminácia ovzdušia (evaporácia z pôdy...), rozmnožovanie baktérií, vírusov, choroboplodné zárodoky, infekcie, prehrievanie prostredia (zadržiavanie – absorpcia tepla)
1.5 + A.A.B	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	voda - transport nebezpečných látok, nečistôt, jedov
	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	pôda/geológia – zadržiavanie škodlivých látok, jedov, kontaminácia ovzdušia (evaporácia z pôdy...)
1.5 + A.A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	rieka, terén, skala atď., pri nezabezpečení dostatočnej ochrany – oporné múry, protizosuvové opatrenia, protizáplavové bariéry, pletivá ochraňujúce časti skál pred pádom na plochy užívané človekom, dostatočne široké a hlboké korytá riek a potokov, rezervy prietokov vody (odvodnenie územia), rezervné plochy – riziko pádu, zosuvu pôdy, uvoľnenia lavíny, vylitia sa z brehov, záplavy, podmytie koreňov vzrastlej zelene, zavalenie... pôda/geológia – šírenie hluku, odrazivosť zvukových vln, teplota – orientácia na svetové strany, akumulácia tepla alebo chladu
1.5 + A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	rieka, terén, skala atď., pri nezabezpečení dostatočnej ochrany (výrazné označenie rozhrania povrchov, brehu rieky, jazera, osvetlenie...), šikmosť/rovinatosť terénu, klzkosť terénu, povrchov – riziko pádu, úrazov, poškodenia zdravia, utopenia, smrti

1.5 + A.D	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	neprehľadnosť priestoru vyplývajúca z morfológie terénu – duny, kopce, priekopy, vlny, zárezy... možnosť úkrytu páchateľa potenciálneho trestného činu, komplikácia prehľadu a kontroly situácie v priestore, nepripravenosť na útok, zhoršenie podmienok úniku obete
1.5 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	terén – príliš členitý terén, množstvo nerovností, príliš veľké rozdiely výškových úrovní, nemožnosť "nadhľadu" nad územím (homogénne rozsiahle plochy bez orientačných prvkov) – riziko straty orientácie
1.6 Atmosférické a meteorologické javy		
1.6 + A.A.B	ohrozenie zdravia	kontaminácia, šírenie nákazy, napr. kontaminovaný dážď, evaporácia
1.6 + A.A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	dážď, hmla, sneh, noc – obnášajú zhoršenú viditeľnosť, znížená kontrolabilita situácie, strata prehľadu, zvýšené úsilie (vyššia fyzická námaha) vynaložené na snahu orientovať sa v priestore, "užší focus" pozornosti, súvisiaci so zníženou kontrolou sekundárnych prvkov, riziko havárie, úrazu, zablúdenia, pádu, riziko ohrozenia zdravia, prípadne života (pád vzrastlej zelene alebo časti z nej počas búrky, veternej smršte, vytrhnutie z koreňov), zablokovanie premávky
1.6 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	stres, nervozita, pocity úzkosti, vyplývajúce zo straty orientácie, spôsobené hmlou, dymom, tmou, dažďom
1.6 + A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	dážď, hmla, sneh, noc – obnášajú zhoršenú viditeľnosť, znížená kontrolabilita situácie, strata prehľadu, zvýšené úsilie (vyššia fyzická námaha) vynaložené na snahu orientovať sa v priestore, "užší focus" pozornosti, súvisiaci so zníženou kontrolou sekundárnych prvkov, riziko havárie, úrazu, zablúdenia, pádu, blesk – riziko priameho ohrozenia života pri zásahu bleskom v otvorenom priestranstve, prípadne dopravnom prostriedku (havária, úraz, smrť...)
1.6 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	dážď, hmla, sneh, noc – obnášajú zhoršenú viditeľnosť, znížená kontrolabilita situácie, strata prehľadu, zvýšené úsilie (vyššia fyzická námaha) vynaložené na snahu orientovať sa v priestore, "užší focus" pozornosti, súvisiaci so zníženou kontrolou sekundárnych prvkov, riziko havárie, úrazu, zablúdenia, pádu
1.6 + B.C	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	hmla, podobne ako tma, vytvára podmienky pre zjednodušenie kriminálneho správania (nepozorované priblíženie, schovanie sa, jednoduchší útek ako za dokonalej viditeľnosti)
1.6 + C.A	degradácia územia	neprinavrátanie prostredia do pôvodného stavu, aký bol pred zásahom klimatických javov (zásah bleskom, veterná smršť, búrka, krupobitie) – podiel na postupnej degradácii prostredia, úpadok priestoru, strata atraktivity, strata bezpečnosti, priestorová exklúzia
1.7 Prvky drobnej architektúry		
1.7 + A.A.A	ohrozenie zdravia	kontaminácia, šírenie nákazy (napríklad picie fontánky) – vírusy, infekcia vo vode
1.7 + A.A.B	ohrozenie zdravia	kontaminácia, šírenie nákazy (napríklad picie fontánky) – toxické látky a jedy vo vode
1.7 + A.A.C	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	v určitom zmysle môžu tvoriť fyzickú prekážku, riziko zranenia, úrazu, nárazu, poškodenia (napr. vozidiel záchranných alebo bezpečnostných zložiek), zhoršená

		manévrovateľnosť
1.7 + A.C	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	v určitom zmysle môžu tvoriť fyzickú prekážku, riziko zranenia, úrazu, nárazu, pádu
1.7 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	prvky drobnej architektúry, ktorá za bežných okolností plnia svoju funkciu, môžu za určitých okolností (napríklad príliš veľké množstvo vysokých prvkov drobnej architektúry – stojanov na lepenie plagátov) pôsobiť mätúco, zabraňujú orientácii v priestore
1.7 + C.A	degradácia územia	neudržiavanie prvkov drobnej architektúry (napr. zničené lavičky, smetné koše, lampy verejného osvetlenia – fyzicky poškodené, zlomené, alebo neudržiavané – odlupujúca sa farba, hrdza, hniloba...) výraznou mierou priespievajú alebo štartujú degradáciu celého priestoru, ktorého tvoria súčasť
1.8 Zábrany		
1.8 + A.A.C	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	fyzická prekážka, ktorá za bežných okolností plní svoju funkciu, môže v prípade krízovej situácie znemožniť prístup záchranej zložky (sanitka, požiarne auto) v prípade dočasnej bariéry (plot, lešenie) – riziko zrútenia, pádu, oddelenia časti konštrukcie
1.8 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	izolácia od okolitého prostredia, pocit stiesnenosti, klaustrofobické pocity, vznik psychickej nepohody, nervozity, pocit drobnohľadu, pocit pohybovania sa na rovnakom mieste
1.8 + A.C	zranenia a úrazy, možné ohrozenie života človeka	fyzické ohrozenie zdravia alebo života človeka (pád zábrany, priľahnutie), prípadne znemožnenie priechodnosti, úniku z vymedzeného prostredia v prípade akútnej neštandardnej potreby (požiar, záplava, havária...)
1.8 + A.D	kriminalita v ťažko kontrolovateľných, ľahko prístupných priestoroch	ohraničenie, priestorové vymedzenie priestoru, znemožňuje (komplikuje) únik z daného priestoru, jeho (sociálnu) kontrolu ostatnými užívateľmi, poskytuje vhodné podmienky na násilné alebo trestné činy, lepšie možnosti úkrytu pre potenciálnych páchatelov, zníženie možnosti odhalenia
1.8 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	príliš veľké množstvo zábran, reštrikčných opatrení, vedie k strate orientácie v priestore, strata prehľadu, chaotické správanie, hľadanie únikovej cesty, sťažené hľadanie správnej cesty, cieľa
1.8 + B.F	neatraktivita prostredia	riziko odradenia vstupu do priestoru (v negatívnom význame, ak je vstup do priestoru žiaduci), pokiaľ je zábrana príliš objemná, na prvý pohľad ťažko prekonateľná (napr. príliš dlhé obchádzanie, človek si to rozmyslí a do priestoru radšej nevstúpi)
1.8 + B.J	priestorová exklúzia	prílišné vymedzenie priestoru fyzickými hranicami môže znížiť atraktivitu ľudí o tento priestor, zníženie návštevnosti, až prípadná úplná priestorová exklúzia
1.9 Temporálne prvky fyzickej štruktúry		
1.9 + A.A.C	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	dočasné statické bariéry môžu predstavovať problém pre prístup k objektom, priechod komunikácií, námestí... riziko kolízie, havárie (vyplývajúcej z nepozornosti, z tradičnej, zaužíwanej predstavy o priestore), obmedzenia prístupu

1.9 + A.B	nepohoda, nervozita v správaní	znemožnenie prístupu, potreba zmeny správania, mentálne vysporiadanie sa s novým prvkom (napr. znemožnenie výhľadu z okna), potreba zmeny zaužívanej trasy, obchádzania – riziko vzniku stresových javov, opustenie racionálneho správania, psychická nepohoda
1.9 + A.C	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	v určitom zmysle môžu tvoriť fyzickú prekážku, riziko zranenia, úrazu, nárazu, pádu, znemožnenie prístupu, resp. únikovej cesty (požiar, záplava), potreba zmeny zaužívanej trasy, obchádzania – riziko vzniku stresových javov, opustenie racionálneho správania, riziko uhorenia, udupania, utopenia, udusenía, zlomenín, pomliaždení, zavalenia, trvalých zdravotných následkov
1.9 + B.A	strata orientácie v neprehľadnom prostredí	v určitom zmysle môžu tvoriť fyzickú prekážku, problém predovšetkým pre osoby, ktoré nie sú schopné prvok bezpečne zaradiť v rámci svojho poznania (napr. deti, prvýkrát sa s podobnou situáciou stretnú, nevedia, ako sa s ňou majú vysporiadať, alebo seniori, osoby s poruchami zraku – sú naučení chodiť po jednej známej trase, zrazu ju musia z určitého dôvodu upraviť, musia modifikovať zaužívané správanie, nemusia vedieť správne zareagovať), špeciálna kategória – dynamický pohyb temporálnych prvkov fyzickej štruktúry (napr. autá v priestore)
1.10 Hygienická kvalita – fyzický stav		
1.10 + A.A.A	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	hygiena a čistota verejných priestorov, detských ihrísk (pieskovísk) – riziko kontaminácie, šírenia infekcie, salmonely (rozkladajúce sa zvyšky jedál, odpadky, predovšetkým počas letných mesiacov, živná pôda pre baktérie a vírusy), riziko prenosu chorôb, riziko znečistenia (psie exkrementy) hygiena a dodržiavanie predpisov a noriem prevádzok pôsobiacich v oblasti stravovania – riziko kontaminácie, šírenia infekcie, salmonely (rozkladajúce sa zvyšky jedál, odpadky, predovšetkým počas letných mesiacov, živná pôda pre baktérie a vírusy)
1.10 + A.A.B	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	hygiena a čistota verejných priestorov, detských ihrísk (pieskovísk) – riziko kontaminácie, šírenia infekcie, salmonely (rozkladajúce sa zvyšky jedál, odpadky, predovšetkým počas letných mesiacov, živná pôda pre baktérie a vírusy), riziko prenosu chorôb, riziko znečistenia (psie exkrementy) hygiena a dodržiavanie predpisov a noriem prevádzok pôsobiacich v oblasti stravovania – riziko kontaminácie, šírenia infekcie, salmonely (rozkladajúce sa zvyšky jedál, odpadky, predovšetkým počas letných mesiacov, živná pôda pre baktérie a vírusy)
1.10 + A.C	ohrozenie zdravia, resp. možné ohrozenie života človeka	riziko otrávenia, priotrávenia (pokazenými) substanciami jedál, kontaminovanou vodou, nakazenie (salmonela, žltáčka), rôzne potravinárske farbivá a prísady môžu v určitom množstve predstavovať smrteľné alebo zdravie ohrozujúce riziko
1.10 + B.C	formy masovej, demonštračnej kriminality	produkty dennej spotreby predstavujú riziko pri úmyselných kriminálnych činoch (kontaminácia vodného zdroja, otrava jedla v zariadení hromadného stravovania, úmyselné dodanie závadných surovín...)

1.10 + D.A	kontaminácia životného prostredia s dopadom na zdravie a život človeka	formy zbavovania sa nebezpečných surovín – oleje, farbivá, pohonné látky, chemické látky, akékoľvek formy odpadu (spaľovanie – spaliny, dym, vylievanie odpadu do splaškovej kanalizácie, vylievanie do vodných zdrojov) – riziko poškodzovania životného prostredia
------------	--	--

PRÍLOHA B - VÝSLEDKY SOCIOLOGICKÉHO PRIESKUMU

a) uličný priestor: ulica Dolný Šianec;

Otázky a ich vyhodnotenie (uvádzané hodnoty sú štatistickým priemerom hodnôt uvádzaných respondentmi v škále od 1 do 10, v ktorej hodnota 1 predstavuje najnižšiu váhu tvrdenia, nesúhlas, resp. najvyššiu mieru nebezpečenstva a hodnota 10 reprezentuje súhlas, najvyššiu možnú váhu uvádzaného tvrdenia, resp. najnižšiu mieru nebezpečenstva. Interpretácia je závislá na type otázky.

1.	Zhodnoťte technický stav územia (miera poškodenia povrchov, použité materiály, šmykľavosť, výskyt jám a puklín a pod.).	4,8
2.	Zhodnoťte výskyt priestorov, ktoré sú potenciálne nebezpečné (neosvetlené podchody, uličky a pod.) v území.	5,2
3.	Zhodnoťte dané územie z nasledujúcich aspektov:	
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov pre obyvateľa územia	6,5
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov pre návštevníka územia	5,7
	Pocit bezpečnosti v území	7,4
	Miera oslnenia/osvetlenia územia počas dňa	8,8
	Osvetlenie územia v noci	7,7
	Technický stav drobnej architektúry (riziko poranenia)	5,2
	Počet a stav (fyzických) zábran	5,0
	Hygiena a úroveň čistoty územia (výskyt potenciálnych hygienických rizík ako uhynuté zvieratá, chemické látky, splašky a pod.)	6,2
4.	Nachádzajú sa vo Vašom okolí jedinci s nižšou mierou akceptácie sociálnych a spoločenských noriem (nie na etnickom základe), tzv. marginalizované skupiny?	
	áno nie	
	10 20	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto jednotlivcov:	
	Náchylnosť na páchanie majetkovej trestnej činnosti	4,5
	Náchylnosť na páchanie trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	5,1
	Stresujúce pôsobenie na ostatné obyvateľstvo	6,3
	Vyčleňovanie sa od väčšinovej komunity?	6,5
5.	Zhodnoťte existenciu barov a nočných klubov v území z nasledujúcich aspektov?	
	Riziko fyzických útokov (ich návštevníci po požití alkoholických nápojov)	4,6
	Riziko vandalizmu a majetkovej trestnej činnosti	4,7
6.	Zhodnoťte nasledujúce aspekty počas konanie rôznych športových a kultúrnych podujatí v území:	
	Hluk	3,8
	Stres z koncentrácie veľkého množstva ľudí na jednom mieste	3,8

Vandalizmus	4,1
Kriminalita	4,2

7. Zhodnoťte otvorené, voľne dostupné priestory z nasledujúcich aspektov:

Svetelný smog	7,6
Prašnosť	7,2
Hluk	7,7
Subjektívny pocit stresu	5,5
Vandalizmus a kriminalita	5,5
Váš vzťah/lahostajnosť k územiu	6,6

8. Zhodnoťte umiestnenie orientačných a informačných tabúľ vo Vašom priestore z nasledujúcich aspektov:

Zrozumiteľnosť	7,5	4
Aktuálnosť	7,4	
Umiestnenie	7,6	
Primeranosť (dôležitosť) cieľov na značení	7,9	
Početnosť	7,2	
Upozornenie na riziko, napr. zvýšeného pohybu detí, chodcov a pod..	7,4	

9. Nachádzajú sa v sledovanom území prvky orientačné a informačné (tabule, značky, nadpisy, svetelné pútače, zvukové reklamy,...), ktoré narúšajú Váš pobyt v priestore(vedú k stresu, nervozite)?

Početnosť	3,5
Miera negatívneho pôsobenia	4,6

10. Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (**na etnickom základe**), tzv. gheta?

áno	nie
10	20

Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:

Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	4,6
Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	5,2
Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne	5,5
Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	6,3

11. Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (**nie na etnickom základe**), tzv. gheta?

áno	nie
3	27

Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:

Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	4,3
---	-----

	Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	5,3
	Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne	3,3
	Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	6,3
12.	Nachádzajú sa vo Vašom území zariadenia (napr. ubytovňa pre bezdomovcov, liečebňa pre drogovovo závislých, nemocnica, psychiatrická liečebňa, väznica a pod.)?	
	áno nie	
	3 27	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte tohto zariadenia:	
	Stres z lokalizácie takéhoto zariadenia	3,7
	Riziko fyzického útoku	5,0
	Výskyt kriminálnej činnosti (neohrozujujúcej život - vandalizmus)	5,3
	Výskyt kriminálnej činnosti (poškodzovanie majetku)	4,3
	Ochota zdržiavania sa, vstupu do takéhoto územia	7,0
	Miera identifikácie s územím, vnímanie územia ako "svojho"	9,0
13.	Vyskytovali sa na Vašom území v minulosti sociopatogénne javy (napr. kriminalita, vandalizmus, extrémizmus a pod.)?	
	áno nie	
	16 14	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte tohto územia:	
	Ochota vstupu na toto územie spojené s realizáciou aktivít	5,6
	Ochota podieľať sa na rozvoji tohto územia Vašou osobou	5,8
	Degradácia/úpadok územia	4,6
	Ľahostajnosť k riešeniu problémov tohto územia Vašou osobou?	5,2
14.	Ak ste rozrušený, ktoré prvky v priestore na Vás vplývajú stresujúco a ktoré upokojujúco? Prosím, vymenujte:	
10	Stresujúce	žiadna zeleň (2), lavičky, hluk (2), cesty (2), hlavná cesta(5), prekážky v ceste, technický stav komunikácií, autá (2), hluk, zúžené priestory
17	Upokojujúce	záhrada (3), zeleň(3), priestranosť-otvorenosť (2), priehľadnosť, značenie,
15.	Ak ste rozrušený, ovplyvňuje to Vašu schopnosť orientácie?	5,0
16.	Máte pocit, že s narastajúcim vekom má stres výraznejšie negatívne účinky na Vaše zdravie?	5,2
17.	Zhodnoťte ohrozenie územia vyplývajúceho z obchodu s drogami?(existencia obchodu a jeho rozšírenie)	4,3
18.	Zhodnoťte bezpečnostné zložky (štátna a mestská polícia) z nasledujúcich aspektov:	
	Rýchlosť ich reakcie	6,2
	Schopnosť spolupracovať s verejnosťou	5,9

Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému	6,4
Preventívne opatrenia	5,3
Frekvencia výskytu v území	5,8
Odhaľovanie vinníkov	4,6

19. Zhodnoťte, prosím, záchranné zložky (zdravotnícka služba, hasiči) z pohľadu:

Rýchlosť ich reakcie	6,9
Schopnosť spolupracovať s verejnosťou	6,6
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému	6,9

20. Máte vedomosť o prítomnosti/rozmiestnení technických/materiálnych prostriedkov pre elimináciu/zníženie rizík/škôd (napr. hasiace prístroje, hydrant, zhromažďovacie plochy a pod.)?

áno	nie
22	8

Ak áno, vedeli by ste ich používať? **8,1**

21. Nachádzajú sa vo vašom okolí prejavy vandalizmu (napr. grafity)?

áno	nie
21	9

Ak áno: Narúšajú tieto Vaše vnímanie tohto územia ako "blízkeho miesta"?

5,1

22. Zhodnoťte automobilovú dopravu v území z nasledujúcich aspektov:

Stav komunikácií	4,0
Organizácia dopravy	5,4
Hluk, prach, emisie	5,9
Kolíziosť s inými typmi dopravy	5,9
Prehľadnosť a značenie komunikácií	5,4
Parkovanie	4,6

23. Zhodnoťte cyklistickú, pešiu dopravu v území z nasledujúcich aspektov:

Stav komunikácií	3,0
Organizácia dopravy	5,0
Hluk, prach, emisie	6,1
Kolíziosť s inými typmi dopravy	5,9
Prehľadnosť a značenie komunikácií	5,3

b) zhromažďovacie priestory: Mierové námestie a Autobusová a vlaková stanica;

Otázky a ich vyhodnotenie (uvádzané hodnoty sú štatistickým priemerom hodnôt uvádzaných respondentmi v škále od 1 do 10, v ktorej hodnota 1 predstavuje najnižšiu váhu tvrdenia, nesúhlas, resp. najvyššiu mieru nebezpečenstva a hodnota 10 reprezentuje súhlas, najvyššiu možnú váhu uvádzaného tvrdenia, resp. najnižšiu mieru nebezpečenstva. Interpretácia je závislá na type otázky.

1.	Zhodnoťte technický stav územia (miera poškodenia povrchov, použité materiály, šmyklavosť, výskyt jám a puklín a pod.).	4,2
2.	Zhodnoťte výskyt priestorov, ktoré sú potenciálne nebezpečné (neosvetlené podchody, uličky a pod.) v území.	4,3
3.	Zhodnoťte dané územie z nasledujúcich aspektov:	
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov (nie tabúl) v priestore pre obyvateľa územia	4,2
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov (nie tabúl) v priestore pre návštevníka územia	5
	Pocit bezpečnosti v území	5,8
	Miera oslnenia/osvetlenia územia počas dňa	7,5
	Osvetlenie územia v noci	5,2
	Technický stav drobnej architektúry (riziko poranenia)	4,9
	Počet a stav (fyzických) zábran, ktoré môžu predstavovať nebezpečenstvo pri náhlej bezpečnostnej situácii (napr. znemožnenie úniku, spomalenie evakuácie, nemožnosť identifikovať najbližšiu únikovú cestu, východ, nedostatočná pevnosť a únosnosť zábran)	4,6
	Hygiena a úroveň čistoty územia (výskyt potenciálnych hygienických rizík ako uhynuté zvieratá, chemické látky, splašky a pod.)	4,8
4.	Nachádzajú sa vo Vašom okolí jedinci s nižšou mierou akceptácie sociálnych a spoločenských noriem (nie na etnickom základe), tzv. marginalizované skupiny?	
	áno nie	
	6 24	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto jednotlivcov:	
	Náchylnosť na páchanie majetkovej trestnej činnosti	3
	Náchylnosť na páchanie trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	4,5
	Stresujúce pôsobenie na ostatné obyvateľstvo	2,5
	Výčleňovanie sa od väčšinovej komunity?	5,5
5.	Zhodnoťte existenciu barov a nočných klubov v území z nasledujúcich aspektov?	
	Riziko fyzických útokov (ich návštevníci po požití alkoholických nápojov)	5,2
	Riziko vandalizmu a majetkovej trestnej činnosti	5,6
6.	Zhodnoťte nasledujúce aspekty počas konania rôznych športových a kultúrnych podujatí v území:	
	Hluk	4
	Stres z koncentrácie veľkého množstva ľudí na jednom mieste	5,1

Vandalizmus		5,6
Kriminalita		6,8
7.	Zhodnoťte otvorené, voľne dostupné priestory z nasledujúcich aspektov:	
	Svetelný smog	4,2
	Prašnosť	4,9
	Hluk	5,2
	Subjektívny pocit stresu	5,7
	Vandalizmus a kriminalita	6,9
	Váš vzťah/lahostajnosť k územiu	6,8
8.	Zhodnoťte umiestnenie orientačných a informačných tabúľ vo Vašom priestore z nasledujúcich aspektov:	
	Zrozumiteľnosť	4,6
	Aktuálnosť	4,6
	Umiestnenie	4,9
	Primeranosť (dôležitosť) cieľov na značení	4,9
	Početnosť	4,9
	Upozornenie na riziko, napr. zvýšeného pohybu detí, chodcov a pod..	6,3
9.	Nachádzajú sa v sledovanom území prvky orientačné a informačné (tabule, značky, nadpisy, svetelné pútače, zvukové reklamy...), ktoré narúšajú Váš pobyt v priestore(vedú k stresu, nervozite)?	
	Početnosť	3,8
	Miera negatívneho pôsobenia	6,7
10.	Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (na etnickom základe), tzv. gheta?	
	áno nie	
	5 25	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:	
	Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	2,5
	Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	5,5
	Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne	4
	Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	7
11.	Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (nie na etnickom základe), tzv. gheta?	
	áno nie	
	27 3	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:	
	Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	4,8
	Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	6,3
	Ochota riešiť problémy tohto	4,8

	územia Vami osobne Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	4,9
12.	Nachádzajú sa vo Vašom území zariadenia (napr. ubytovňa pre bezdomovcov, liečebňa pre drogovu závislých, nemocnica, psychiatrická liečebňa, väznica a pod.)? áno nie 24 6 Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte tohto zariadenia:	
	Stres z lokalizácie takéhoto zariadenia	4,1
	Riziko fyzického útoku	3,9
	Výskyt kriminálnej činnosti (neohrožujúcej život - vandalizmus)	5,8
	Výskyt kriminálnej činnosti (poškodzovanie majetku)	5,5
	Ochota zdržiavania sa, vstupu do takéhoto územia	6,6
	Miera identifikácie s územím, vnímanie územia ako "svojho"	7,3
13.	Vyskytovali sa na Vašom území v minulosti sociopatogénne javy (napr. kriminalita, vandalizmus, extrémizmus a pod.)? áno nie 30	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte tohto územia:	
	Ochota vstupu na toto územie spojení s realizáciou aktivít	3,8
	Ochota podieľať sa na rozvoji tohto územia Vašou osobou	5,6
	Degradácia/úpado k územia	8,1
	Ľahostajnosť k riešeniu problémov tohto územia Vašou osobou?	5,6
14.	Ak ste rozrušený, ktoré prvky v priestore na Vás vplývajú stresujúco a ktoré upokojujúco? Prosím, vymenujte:	
	Stresujúce	podchody, uzavreté priestory (2), autá, vandalizmus, križovatka, málo osvetlenia (2), mnoho ľudí, rozbitý mobiliár, roh ulice
	Upokojujúce	presvetlenie (2), zeleň (3), polícia, námestie, jasné orientačné prvky, otvorené priestory, dominanty
15.	Ak ste rozrušený, ovplyvňuje to Vašu schopnosť orientácie?	3,7
16.	Máte pocit, že s narastajúcim vekom má stres výraznejšie negatívne účinky na Vaše zdravie?	5,7
17.	Zhodnoťte ohrozenie územia vyplývajúceho z obchodu s drogami (existencia obchodu a jeho rozšírenie).	5,3
18.	Zhodnoťte bezpečnostné zložky (štátna a mestská polícia) z nasledujúcich aspektov: Rýchlosť ich reakcie	4,1

Schopnosť spolupracovať s verejnosťou			6
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému			5,9
Frekvencia výskytu v území			7
Preventívne opatrenia			6,8
Odhaľovanie vinníkov			5,6
19. Zhodnoťte, prosím, záchranné zložky (zdravotnícka služba, hasiči) z pohľadu:			
Rýchlosť ich reakcie			3,9
Schopnosť spolupracovať s verejnosťou			7,1
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému			6,6
20. Máte vedomosť o prítomnosti/rozmiestnení technických/materiálnych prostriedkov pre elimináciu/zníženie rizík/škôd (napr. hasiace prístroje, hydrant, zhromažďovacie plochy a pod.)?			
	áno	nie	
	20	10	
Ak áno, vedeli by ste ich používať?			3,6
21. Nachádzajú sa vo vašom okolí prejavy vandalizmu (napr. grafity)?			
	áno	nie	
	20	10	
Ak áno: Narúšajú tieto Vaše vnímanie tohto územia ako "blízkeho miesta"?			7,9
22. Zhodnoťte automobilovú dopravu v území z nasledujúcich aspektov:			
Stav komunikácií			1,8
Organizácia dopravy			5,3
Hluk, prach, emisie			6,1
Kolíznoť s inými typmi dopravy			5,8
Prehľadnosť a značenie komunikácií			4,7
Parkovanie			3,2
23. Zhodnoťte cyklistickú, pešiu dopravu v území z nasledujúcich aspektov:			
Stav komunikácií			2,6
Organizácia dopravy			5,8
Hluk, prach, emisie			6,4
Kolíznoť s inými typmi dopravy			5,3
Prehľadnosť a značenie komunikácií			5,3

c) územie s výskytom špecifických skupín: sídlisko Sihoť;

Otázky a ich vyhodnotenie (uvádzané hodnoty sú štatistickým priemerom hodnôt uvádzaných respondentmi v škále od 1 do 10, v ktorej hodnota 1 predstavuje najnižšiu váhu tvrdenia, nesúhlas, resp. najvyššiu mieru nebezpečenstva a hodnota 10 reprezentuje súhlas, najvyššiu možnú váhu uvádzaného tvrdenia, resp. najnižšiu mieru nebezpečenstva. Interpretácia je závislá na type otázky.

1.	Zhodnoťte technický stav územia (miera poškodenia povrchov, použité materiály, šmykľavosť, výskyt jam a puklín a pod.).	5,2
2.	Zhodnoťte výskyt priestorov, ktoré sú potenciálne nebezpečné (neosvetlené podchody, uličky a pod.) v území.	5,3
3.	Zhodnoťte dané územie z nasledujúcich aspektov:	
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov (nie tabúl) v priestore pre obyvateľa územia	7,5
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov (nie tabúl) v priestore pre návštevníka územia	7
	Pocit bezpečnosti v území	7,4
	Miera oslnenia/osvetlenia územia počas dňa	8,8
	Osvetlenie územia v noci	7,2
	Technický stav drobnej architektúry (riziko poranenia)	4,1
	Počet a stav (fyzických) zábran, ktoré môžu predstavovať nebezpečenstvo pri náhlej bezpečnostnej situácii (napr. znemožnenie úniku, spomalenie evakuácie, nemožnosť identifikovať najbližšiu únikovú cestu, východ, nedostatočná pevnosť a únosnosť zábran)	5,4
	Hygiena a úroveň čistoty územia (výskyt potenciálnych hygienických rizík, ako uhynuté zvieratá, chemické látky, splašky a pod.)	4,4
4.	Nachádzajú sa vo Vašom okolí jedinci s nižšou mierou akceptácie sociálnych a spoločenských noriem (nie na etnickom základe), tzv. marginalizované skupiny?
<div style="text-align: right; margin-right: 100px;"> áno nie
 30 </div> Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto jednotlivcov:
Náchylnosť na páchanie majetkovej trestnej činnosti

Náchylnosť na páchanie trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)

Stresujúce pôsobenie na ostatné obyvateľstvo

Vyčleňovanie sa od väčšinovej komunity | |
| 5. | Zhodnoťte existenciu barov a nočných klubov v území z nasledujúcich aspektov:
Riziko fyzických útokov (ich návštevníci po požití alkoholických nápojov) | 6,6 |
| | Riziko vandalizmu a majetkovej trestnej činnosti | 5,6 |
| 6. | Zhodnoťte nasledujúce aspekty počas konania rôznych športových a kultúrnych podujatí v území: | |

Hluk	4,7
Stres z koncentrácie veľkého množstva ľudí na jednom mieste	3,8
Vandalizmus	4,9
Kriminalita	4,3
7. Zhodnoťte otvorené, voľne dostupné priestory z nasledujúcich aspektov:
Svetelný smog	3,3
Prašnosť	3,6
Hluk	3,9
Subjektívny pocit stresu	2,7
Vandalizmus a kriminalita	2,8
Váš vzťah/lahostajnosť k územiu	3
8. Zhodnoťte umiestnenie orientačných a informačných tabúl vo Vašom priestore z nasledujúcich aspektov:
Zrozumiteľnosť	8,7
Aktuálnosť	8,9
Umiestnenie	9,3
Primeranosť (dôležitosť) cieľov na značení	9,1
Početnosť	8,3
Upozornenie na riziko, napr. zvýšeného pohybu detí, chodcov a pod..	9,2
9. Nachádzajú sa v sledovanom území prvky orientačné a informačné (tabule, značky, nadpisy, svetelné pútače, zvukové reklamy...), ktoré narúšajú Váš pobyt v priestore(vedú k stresu, nervozite)?
Početnosť	1,4
Miera negatívneho pôsobenia	1,9
10. Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (**na etnickom základe**), tzv. gheta?
áno	nie
2	28
- Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:
Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	6
Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	4
Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne	3
Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	3
11. Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (**nie na etnickom základe**), tzv. gheta?
áno	nie
3	27
- Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:
Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	9
Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	1

	Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne	1
	Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	1
12.	Nachádzajú sa vo Vašom území zariadenia (napr. ubytovňa pre bezdomovcov, liečebňa pre drogovu závislých, nemocnica, psychiatrická liečebňa, väznica a pod.)?
áno nie
30
Ak áno: Zhodnotte nasledujúce aspekty v kontexte tohto zariadenia:
Stres z lokalizácie takéhoto zariadenia
Riziko fyzického útoku
Výskyt kriminálnej činnosti (neohrozujúcej život - vandalizmus)
Výskyt kriminálnej činnosti (poškodzovanie majetku)
Ochota zdržiavania sa, vstupu do takéhoto územia
Miera identifikácie s územím, vnímanie územia ako "svojho"	
13.	Vyskytovali sa na Vašom území v minulosti sociopatogénne javy (napr. kriminalita, vandalizmus, extrémizmus a pod.)?
áno nie
18 12
Ak áno: Zhodnotte nasledujúce aspekty v kontexte tohto územia:
Ochota vstupu na toto územie spojené s realizáciou aktivít
Ochota podieľať sa na rozvoji tohto územia Vašou osobou
Degradácia/úpadok územia
Lahostajnosť k riešeniu problémov tohto územia Vašou osobou?	4,8
2,5
4
3,2
14.	Ak ste rozrušený, ktoré prvky v priestore na Vás vplývajú stresujúco a ktoré upokojujúco?
Prosím, vymenujte:
Stresujúce hlavná cesta (5), hluk (2), rozbitá cesta, bar, neosvetlené miesta
Upokojujúce zeleň (7), ticho medzi blokmi	
15.	Ak ste rozrušený, ovplyvňuje to Vašu schopnosť orientácie?	4,9
16.	Máte pocit, že s narastajúcim vekom má stres výraznejšie negatívne účinky na Vaše zdravie?	4,4

17. Zhodnoťte ohrozenie územia vyplývajúceho z obchodu s drogami (existencia obchodu a jeho rozšírenie). 4,7
18. Zhodnoťte, aký významný vplyv má vlastníctvo na:
Identifikáciu s územím	9	
Motiváciu na aktívnu účasť pri kreovaní/rozvoji územia	8,9	
Degradáciu územia	5	
19. Boli by ste ochotný umožniť využívanie Vášho vlastníctva/majetku pre verejné potreby (ihrisko, park a pod.)? 6,4
20. Nachádzajú sa vo Vašom okolí jednotlivci s odlišnými hodnotami (nie etnický základ, napr. iné vierovyznanie, orientácia), ktorí z tohto dôvodu porušujú stanovené pravidlá? 4,6
21. Dokážete sa dohodnúť s jednotlivcami, s odlišnými hodnotami na riešení problémov vo Vašom okolí? 6,6
22. Zhodnoťte bezpečnostné zložky (štátna a mestská polícia) z nasledujúcich aspektov:
Rýchlosť ich reakcie	6,6	
Schopnosť spolupracovať s verejnosťou	6,3	
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému	7,1	
Preventívne opatrenia	3,2	
Frekvencia výskytu v území	1,8	
Odhaľovanie vinníkov	2,9	
23. Zhodnoťte záchranné zložky (zdravotnícka služba, hasiči) z pohľadu:
Rýchlosť ich reakcie	6,9	
Schopnosť spolupracovať s verejnosťou	6,5	
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému	7	
24. Máte vedomosť o prítomnosti/rozmiestnení technických/materiálnych prostriedkov pre elimináciu/zníženie rizík/škôd (napr. hasiace prístroje, hydrant, zhromažďovacie plochy a pod.)?
	áno	nie	
	19	11	
Ak áno, vedeli by ste ich používať?			4,7
25. Nachádzajú sa vo vašom okolí prejavy vandalizmu (napr. grafity)?
	áno	nie	
	30		
Ak áno: Narúšajú tieto Vaše vnímanie tohto územia ako "blízkeho miesta"?			5,6
26. Zhodnoťte automobilovú dopravu v území z nasledujúcich aspektov:

Stav komunikácií	2,5
Organizácia dopravy	3,2
Hluk, prach, emisie	4,4
Kolíznošť s inými typmi dopravy	4,8
Prehľadnosť a značenie komunikácií	4,6
Parkovisko	2,3

27. Zhodnoťte cyklistickú, pešiu dopravu v území z nasledujúcich aspektov:

Stav komunikácií	1,7
Organizácia dopravy	4
Hluk, prach, emisie	3,4
Kolíznošť s inými typmi dopravy	4,1
Prehľadnosť a značenie komunikácií	3,3

d) tzv. „eventové“ územie: mestský futbalový štadión a hokejový štadión Pavla Demitru;

Otázky a ich vyhodnotenie (uvádzané hodnoty sú štatistickým priemerom hodnôt uvádzaných respondentmi v škále od 1 do 10, v ktorej hodnota 1 predstavuje najnižšiu váhu tvrdenia, nesúhlas, resp. najvyššiu mieru nebezpečenstva a hodnota 10 reprezentuje súhlas, najvyššiu možnú váhu uvádzaného tvrdenia, resp. najnižšiu mieru nebezpečenstva. Interpretácia je závislá na type otázky.

1.	Zhodnoťte technický stav územia (miera poškodenia povrchov, použité materiály, šmykľavosť, výskyt jam a puklín a pod.).	4
2.	Zhodnoťte výskyt priestorov, ktoré sú potenciálne nebezpečné (neosvetlené podchody, uličky a pod.) v území.	4,1
3.	Zhodnoťte dané územie z nasledujúcich aspektov:	
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov (nie tabúl) v priestore pre obyvateľa územia	6,2
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov (nie tabúl) v priestore pre návštevníka územia	6,3
	Pocit bezpečnosti v území	5,2
	Miera oslnenia/osvetlenia územia počas dňa	8
	Osvetlenie územia v noci	6,3
	Technický stav drobnej architektúry (riziko poranenia)	5,2
	Počet a stav (fyzických) zábran, ktoré môžu predstavovať nebezpečenstvo pri náhlej bezpečnostnej situácii (napr. znemožnenie úniku, spomalenie evakuácie, nemožnosť identifikovať najbližšiu únikovú cestu, východ, nedostatočná pevnosť a únosnosť zábran)	4,5
	Hygiena a úroveň čistoty územia (výskyt potenciálnych hygienických rizík, ako zdochliny, chemické látky, splašky a pod.)	4,4
4.	Nachádzajú sa vo Vašom okolí jedinci s nižšou mierou akceptácie sociálnych a spoločenských noriem (nie na etnickom základe), tzv. marginalizované skupiny?	
	áno nie	
	18 12	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto jednotlivcov:	
	Náchylnosť na páchanie majetkovej trestnej činnosti (krádeže)	2,8
	Náchylnosť na páchanie trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	5,8
	Stresujúce pôsobenie na ostatné obyvateľstvo	6,3
	Vyčleňovanie sa od väčšiny komunity	4,8
5.	Zhodnoťte existenciu barov a nočných klubov v území z nasledujúcich aspektov:	
	Riziko fyzických útokov (ich návštevníci po požití alkoholických nápojov)	5,4
	Riziko vandalizmu a majetkovej trestnej činnosti	5,2
6.	Zhodnoťte nasledujúce aspekty počas konania rôznych športových a kultúrnych podujatí v území:	
	Hluk	5,6

Stres z koncentrácie veľkého množstva ľudí na jednom mieste	5,2
Vandalizmus	5,6
Kriminalita	6,4
Parkovanie a doprava	3,6

7. Zhodnoťte otvorené, voľne dostupné priestory z nasledujúcich aspektov:

Svetelný smog	3,5
Prašnosť	5,3
Hluk	4,2
Subjektívny pocit stresu/úzkosti	4,1
Vandalizmus a kriminalita	3,9
Váš vzťah/lahostajnosť k územiu	4,6

8. Zhodnoťte umiestnenie orientačných a informačných tabúl vo Vašom priestore z nasledujúcich aspektov:

Zrozumiteľnosť	6,3
Aktuálnosť	6,2
Umiestnenie/Viditeľnosť	6,9
Primeranosť (dôležitosť) cieľov na značení	6,7
Početnosť	6,5
Upozornenie na riziko, napr. zvýšeného pohybu detí, chodcov a pod..	6,7

9. Nachádzajú sa v sledovanom území prvky orientačné a informačné (tabule, značky, nápisy, svetelné pútače, zvukové reklamy...), ktoré narúšajú Váš pobyt v priestore(vedú k stresu, nervozite)?

Početnosť	2,2
Miera negatívneho pôsobenia	3,2

10. Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (**na etnickom základe**), tzv. gheta?

áno	nie
12	18

Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:

Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	3
Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	2
Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne	5
Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	4,5

11. Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (**nie na etnickom základe**), tzv. gheta?

áno	nie
18	12

Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:

	Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	4
	Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	3,8
	Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne	4,7
	Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	6,5
12. Nachádzajú sa vo Vašom území zariadenia (napr. ubytovňa pre bezdomovcov, liečebňa pre drogovu závislých, nemocnica, psychiatrická liečebňa, väznica a pod.)?
	áno	nie	
	15	15	
- Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte tohto zariadenia:
	Stres z lokalizácie takéhoto zariadenia	2,4
	Riziko fyzického útoku	7
	Výskyt kriminálnej činnosti (fyzický útok)	5,6
	Výskyt kriminálnej činnosti (poškodovanie majetku)	4,2
	Ochota zdržiavania sa, vstupu do takéhoto územia	5,8
	Miera identifikácie s územím, vnímanie územia ako "svojho"	7,2
13. Vyskytovali sa na Vašom území v minulosti sociopatogénne javy (napr. kriminalita, vandalizmus, extrémizmus a pod.)?
	áno	nie	
	21	9	
- Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte tohto územia:
	Ochota vstupu na toto územie spojené s realizáciou aktivít	3,4
	Ochota podieľať sa na rozvoji tohto územia Vašou osobou	4
	Degradácia/úpadok územia	4,1
	Ľahostajnosť k riešeniu problémov tohto územia Vašou osobou	4,6
14. Ak ste rozrušený, ktoré prvky v priestore na vás vplývajú stresujúco a ktoré upokojujúco?
Prosím, vymenujte:
Stresujúce	krížovatky, bočné ulice, hokejový štadión, neporiadok, značenie, reklamy
Upokojujúce	zeleň (2), čistota
15. Ak ste rozrušený, ovplyvňuje to Vašu schopnosť orientácie? **3,4**
16. Máte pocit, že s narastajúcim vekom má stres výraznejšie negatívne účinky na Vaše zdravie? **4,7**

17. Zhodnoťte ohrozenie územia vyplývajúceho z obchodu s drogami?(existencia obchodu a jeho rozšírenie) **4,7**
18. Zhodnoťte, aký významný vplyv má vlastníctvo na:
Identifikáciu s územím	6,2
Motiváciu na aktívnu účasť pri kreovaní/rozvoji územia	7,5
Degradáciu územia	7,2
19. Boli by ste ochotný umožniť využívanie Vášho vlastníctva/majetku pre verejné potreby (ihrisko, park a pod.)? **6,9**
20. Nachádzajú sa vo Vašom okolí jednotlivci s odlišnými hodnotami (nie etnický základ, napr. iné vierovyznanie, orientácia) , ktorí z tohto dôvodu porušujú stanovené pravidlá? **5,9**
21. Dokážete sa dohodnúť s jednotlivcami, s odlišnými hodnotami na riešení problémov vo Vašom okolí? **6,4**
22. Zhodnoťte bezpečnostné zložky (štátna a mestská polícia) z nasledujúcich aspektov:
Rýchlosť ich reakcie	6,7
Schopnosť spolupracovať s verejnosťou	6,1
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému	7,8
Preventívne opatrenia	6,6
Frekvencia výskytu v území	5,4
Odhaľovanie vinníkov	6,4
23. Zhodnoťte záchranné zložky (zdravotnícka služba, hasiči) z pohľadu:
Rýchlosť ich reakcie	5,4
Schopnosť spolupracovať s verejnosťou	7,4
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému	7,6
24. Máte vedomosť o prítomnosti/rozmiestnení technických/materiálnych prostriedkov pre elimináciu/zníženie rizík/škôd (napr. hasiace prístroje, hydrant, zhromažďovacie plochy a pod.)?
	áno	nie	
	18	12	
Ak áno, vedeli by ste ich používať?			5,7
25. Nachádzajú sa vo vašom okolí prejavy vandalizmu (napr. grafity)?
	áno	nie	
	27	3	
Ak áno: Narúšajú tieto Vaše vnímanie tohto územia ako "blízkeho miesta"?			4
26. Zhodnoťte automobilovú dopravu v území z nasledujúcich aspektov:
Stav komunikácií	3,4
Organizácia dopravy	4,8

Hluk, prach, emisie	4,5
Kolíznošť s inými typmi dopravy	5,2
Prehľadnosť a značenie komunikácií	6,3
Parkovanie	4,8

27. Zhodnoťte cyklistickú, pešiu dopravu v území z nasledujúcich aspektov:

Stav a početnosť komunikácií	3,7
Organizácia dopravy	4,6
Hluk, prach, emisie	4,7
Kolíznošť s inými typmi dopravy	5,8
Prehľadnosť a značenie komunikácií	4,9

e) územie intenzívnej zástavby panelákového typu (sídlišká): Sídliisko Juh;

Otázky a ich vyhodnotenie (uvádzané hodnoty sú štatistickým priemerom hodnôt uvádzaných respondentmi v škále od 1 do 10, v ktorej hodnota 1 predstavuje najnižšiu váhu tvrdenia, nesúhlas, resp. najvyššiu mieru nebezpečenstva a hodnota 10 reprezentuje súhlas, najvyššiu možnú váhu uvádzaného tvrdenia, resp. najnižšiu mieru nebezpečenstva. Interpretácia je závislá na type otázky.

1.	Zhodnoťte technický stav územia (miera poškodenia povrchov, použité materiály, šmykľavosť, výskyt jám a puklín a pod.).	4,3
2.	Zhodnoťte výskyt priestorov, ktoré sú potenciálne nebezpečné (neosvetlené podchody, uličky a pod.) v území.	5,8
3.	Zhodnoťte dané územie z nasledujúcich aspektov:	
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov (nie tabúľ) v priestore pre obyvateľa územia	8,6
	Prehľadnosť a výskyt orientačných prvkov (nie tabúľ) v priestore pre návštevníka územia	7
	Pocit bezpečnosti v území	4,9
	Miera oslnenia/osvetlenia územia počas dňa	6,6
	Osvetlenie územia v noci	4,9
	Technický stav drobnej architektúry (riziko poranenia)	3,1
	Počet a stav (fyzických) zábran, ktoré môžu predstavovať nebezpečenstvo pri náhlej bezpečnostnej situácii (napr. znemožnenie úniku, spomalenie evakuácie, nemožnosť identifikovať najbližšiu únikovú cestu, východ, nedostatočná pevnosť a únosnosť zábran)	5,1
	Hygiena a úroveň čistoty územia (výskyt potenciálnych hygienických rizík, ako uhynuté zvieratá, chemické látky, splašky a pod.)	4,3
4.	Nachádzajú sa vo Vašom okolí jedinci s nižšou mierou akceptácie sociálnych a spoločenských noriem (nie na etnickom základe), tzv. marginalizované skupiny?	
	áno nie	
	12 18	
	Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto jednotlivcov:	
	Náchylnosť na páchanie majetkovej trestnej činnosti	4
	Náchylnosť na páchanie trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	5
	Stresujúce pôsobenie na ostatné obyvateľstvo	5
	Vyčleňovanie sa od väčšinovej komunity?	5,5
5.	Zhodnoťte existenciu barov a nočných klubov v území z nasledujúcich aspektov?	
	Riziko fyzických útokov (ich návštevníci po	7,2

požití alkoholických nápojov)

Riziko vandalizmu a majetkovej
trestnej činnosti

5,7

6. Zhodnoťte nasledujúce aspekty počas konania rôznych športových a kultúrnych podujatí v území:

Hluk	2,6
Stres z koncentrácie veľkého množstva ľudí na jednom mieste	3
Vandalizmus	3,3
Kriminalita	2,4

7. Zhodnoťte otvorené, voľne dostupné priestory z nasledujúcich aspektov:

Svetelný smog	7,7
Prašnosť	7,3
Hluk	7,2
Subjektívny pocit stresu	6,3
Vandalizmus a kriminalita	6,5
Váš vzťah/lahostajnosť k územiu	6,9

8. Zhodnoťte umiestnenie orientačných a informačných tabúl vo Vašom priestore z nasledujúcich aspektov:

Zrozumiteľnosť	8,5
Aktuálnosť	8,5
Umiestnenie	8,1
Primeranosť (dôležitosť) cieľov na značení	8
Početnosť	8,6
Upozornenie na riziko, napr. zvýšeného pohybu detí, chodcov a pod..	8,3

9. Nachádzajú sa v sledovanom území prvky orientačné a informačné (tabule, značky, nadpisy, svetelné pútače, zvukové reklamy...), ktoré narúšajú Váš pobyt v priestore(vedú k stresu, nervozite)?

Početnosť	2,4
Miera negatívneho pôsobenia	2

10. Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (**na etnickom základe**), tzv. gheta?

áno nie
9 21

Ak áno: Zhodnoťte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:

Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus)	3,3
Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom	5,3
Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne	3
Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho"	4,3

11. Nachádzajú sa vo Vašom okolí územia, kde je koncentrácia jedincov s nižšou mierou akceptácie kultúrnych a sociálnych noriem (**nie na etnickom základe**), tzv. gheta?

	áno	nie	
	8	22	
Ak áno: Zhodnotte nasledujúce aspekty v kontexte týchto území:			
			Výskyt trestnej činnosti (neohrozujúcej život, napr. vandalizmus) 4,7
			Ochota riešiť problémy tohto územia jeho obyvateľstvom 5,3
			Ochota riešiť problémy tohto územia Vami osobne 4,7
			Vaša miera identifikácie s týmto územím, vnímanie tohto priestoru ako "svojho" 7
12.	Nachádzajú sa vo Vašom území zariadenia (napr. ubytovňa pre bezdomovcov, liečebňa pre drogovu závislých, nemocnica, psychiatrická liečebňa, väznica a pod.)?		
	áno	nie	
	30		
Ak áno: Zhodnotte nasledujúce aspekty v kontexte tohto zariadenia:			
			Stres z lokalizácie takéhoto zariadenia
			Riziko fyzického útoku
			Výskyt kriminálnej činnosti (neohrozujúcej život - vandalizmus)
			Výskyt kriminálnej činnosti (poškodzovanie majetku)
			Ochota zdržiavania sa, vstupu do takéhoto územia
			Miera identifikácie s územím, vnímanie územia ako "svojho"
13.	Vyskytovali sa na Vašom území v minulosti sociopatogénne javy (napr. kriminalita, vandalizmus, extrémizmus a pod.)?		
	áno	nie	
	19	11	
Ak áno: Zhodnotte nasledujúce aspekty v kontexte tohto územia:			
			Ochota vstupu na toto územie spojené s realizáciou aktivít 5,2
			Ochota podieľať sa na rozvoji tohto územia Vašou osobou 4,8
			Degradácia/úpadok územia 7
			Ľahostajnosť k riešeniu problémov tohto územia Vašou osobou 4,8
14.	Ak ste rozrušený, ktoré prvky v priestore na Vás vplývajú stresujúco a ktoré upokojujúco? Prosím, vymenujte:		
	Stresujúce	preplnený priestor (2), teenageri (3), zhustená výstavba (2), cesty - premávka	
	Upokojujúce	zeleň (6), lavičky, predzáhradka	
15.	Ak ste rozrušený, ovplyvňuje to Vašu schopnosť orientácie?		4,4

16. Máte pocit, že s narastajúcim vekom má stres výraznejšie negatívne účinky na Vaše zdravie? **3,3**
17. Zhodnoťte ohrozenie územia vyplývajúceho z obchodu s drogami?(existencia obchodu a jeho rozšírenie) **8,1**
18. Zhodnoťte, aký významný vplyv má vlastníctvo na:
Identifikáciu s územím	8,5
Motiváciu na aktívnu účasť pri kreovaní/rozvoji územia	7,7
Degradáciu územia	7,9
19. Boli by ste ochotný umožniť využívanie Vášho vlastníctva/majetku pre verejné potreby (ihriško, park a pod.)? **5**
20. Nachádzajú sa vo Vašom okolí jednotlivci s odlišnými hodnotami (nie etnický základ, napr. iné vierovyznanie, orientácia) , ktorí z tohto dôvodu porušujú stanovené pravidlá? **6,3**
21. Dokážete sa dohodnúť s jednotlivcami, s odlišnými hodnotami na riešení problémov vo Vašom okolí? **8,3**
22. Zhodnoťte bezpečnostné zložky (štátna a mestská polícia) z nasledujúcich aspektov:
Rýchlosť ich reakcie	4,1
Schopnosť spolupracovať s verejnosťou	4,3
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému	4,9
Preventívne opatrenia	2,8
Frekvencia výskytu v území	2,9
Odhaľovanie vinníkov	2,3
23. Zhodnoťte, prosím, záchranné zložky (zdravotnícka služba, hasiči) z pohľadu:
Rýchlosť ich reakcie	4,8
Schopnosť spolupracovať s verejnosťou	5,3
Schopnosť spolupracovať s inými zložkami záchranného systému	5,9
24. Máte vedomosť o prítomnosti/rozmiestnení technických/materiálnych prostriedkov pre elimináciu/zníženie rizik/škôd (napr. hasiace prístroje, hydrant, zhromažďovacie plochy a pod.)?
	áno	nie	
	18	12	
Ak áno, vedeli by ste ich používať?			7
25. Nachádzajú sa vo vašom okolí prejavy vandalizmu (napr. grafity)?
	áno	nie	
	27	3	
Ak áno: Narúšajú tieto Vaše vnímanie tohto územia ako "blízkeho miesta"?			3,8
26. Zhodnoťte automobilovú dopravu v území z nasledujúcich aspektov:
Stav komunikácií	2,9
Organizácia dopravy	4,2
Hluk, prach, emisie	3,9

Kolíznošť s inými typmi dopravy	4,2
Prehľadnosť a značenie komunikácií	4,7
Parkovanie	3,4

27. Zhodnoťte cyklistickú, pešiu dopravu v území z nasledujúcich aspektov:

Stav komunikácií	3,2
Organizácia dopravy	3,4
Hluk, prach, emisie	3,4
Kolíznošť s inými typmi dopravy	5,1
Prehľadnosť a značenie komunikácií	5,6

PRAMENE

FINKA, M., ONDREJIČKA, V. (eds.) 2012a: Bezpečnosť ako kvalita priestoru – úvod do problematiky, Bratislava Centrum urbánnej bezpečnosti/ROAD, ISBN 978-80-88999-40-9.

FINKA, M., ONDREJIČKA, V. (eds.) 2012b: Vybrané problémy bezpečnosti sídelného priestoru, Bratislava Centrum urbánnej bezpečnosti/ROAD, ISBN 978-80-88999-42-3.

